

Kubín

Vyhlásili súťaž na modernizáciu budovy MsKS

Objekt postavený v rokoch 1979 až 1986 má prejsť zásadnou obnovou, ktorá zohľadní jeho architektonické dedičstvo a zároveň prinesie moderné riešenia pre budúce generácie.

Nové objavy na Oravskom hrade

Vďaka ochrane pred hľadáčmi sa podarilo získať archeologické nálezy na ostrom brale pamiatky.

Budeme hostiť veľké športové podujatie

Na medzinárodné parašportové hry mládeže sa nominovali športovci z ČR, Poľska, Maďarska a celého Slovenska.

foto: redakcia

Mesto vyhlásilo architektonickú súťaž na rekonštrukciu MsKS

Mesto Dolný Kubín vyhlásilo architektonickú súťaž na komplexnú modernizáciu budovy Mestského kultúrneho strediska (MsKS). Tento objekt, postavený v štýle neskorej moderny v rokoch 1979 až 1986 podľa návrhu architektky Viery Meckovej, má prejsť zásadnou obnovou, ktorá zohľadní jeho architektonické dedičstvo a zároveň prinesie moderné riešenia pre budúce generácie.

I Termín na predkladanie návrhov je do 18. októbra 2024 do 12:00 hod. „Cieľom rekonštrukcie je nielen zachovať pôvodný architektonický výraz budovy, ale aj zlepšiť jej energetickú efektívnosť, technologické vybavenie a prevádzkové možnosti. Modernizácia má zároveň transformovať vybrané priestory tak, aby reflektovali na nové potreby a príležitosti, pričom hlavnou víziou je posilnenie funkcie nášho MsKS ako významného kultúrno-spoločenského a kreatívneho centra nielen pre mesto, ale aj celý oravský región,“ vysvetlil Ján Prílepok, primátor mesta.

Multifunkčný priestor

Mestské kultúrne stredisko po rekonštrukcii plánuje slúžiť ako multifunkčný priestor, ktorý poskytne inkluzívne zázemie pre rôzne vekové a záujmové skupiny obyvateľov. Rekonštrukcia sa sústreďí na zníženie energetickej náročnosti budovy, zachovanie autentických architektonických prvkov a zvýšenie komfortu pre návštevníkov. Zároveň sa vytvoria nové priestory pre komunitné a kreatívne aktivity a zlepší sa prepojenie budovy s okolitým verejným priestorom. „Pozývame všetkých architektov a odborníkov z kreatívnych odvetví, aby sa zapojili do tejto výzvy a svojimi návrhmi prispeli k premene jednej z kľúčových budov kultúrnej infraštruktúry Oravy,“ doplnil primátor mesta.

Do 18. októbra

Súťaž je organizovaná ako verejná, anonymná, jednoetapová projektová súťaž návrhov, do ktorej sa môžu zapojiť všetky oprávnené subjekty spĺňajúce kritériá podľa slovenských a medzinárodných predpisov. Od účastníkov sa očakáva, že budú do svojich tímov zahrňovať odborníkov na výtvarné umenie, dizajn a energetiku, aby zabezpečili komplexnosť návrhu. Vyhlasovateľ odporúča účastníkom absolvovať obhliadku miesta realizácie a predmetu zákazky. Exteriér objektu je voľne prístupný, avšak interiérové priestory, ako sú foyer, sály a zázemie kultúrneho centra, sú mimo podujatí a otváracích hodín uzavreté. V prípade záujmu o prehliadku interiéru je možné zúčastniť sa organizovanej obhliadky, ktorá bude 18. septembra 2024 o 10:00 hod.

Termín na predkladanie návrhov je do 18. októbra 2024 do 12:00 hodiny. Výsledky budú oznámené 11. novembra 2024 a následne zverejnené 25. novembra 2024. Pre účastníkov súťaže sú pripravené atraktívne ceny, pričom víťaz získa odmenu 30 000 €. Súťaž je otvorená Slovenskou komorou architektov. Všetky informácie o súťaži nájdete na internetovej stránke mesta Dolný Kubín v sekcii architektonická súťaž MsKS.

Martin Buzna

Školy sú pripravené na nový školský rok

Druhého septembra žiaci všetkých škôl opäť zasadnú do svojich lavíc. Aby bolo všetko pripravené, počas prázdnin prešli niektoré základné školy a škôlky údržbou alebo rekonštrukciou.

I Najväčšiu investíciu si vyžiadala Materská škola Chočská na Banisku. Tento rok poslanci na ňu vyčlenili 100-tisíc eur. „Je tu úplne nová rozvodná skriňa, vymenili sa všetky rozvody, vrátane tých silovejších v jedálni, ale aj bežné zásuvky a svietenie. V triedach sú úspornejšie LED svietidlá. Snažili sme sa zaviesť viaceré vylepšenia,“ povedal vedúci odboru školstva, kultúry, mládeže a športu, Michal Švento. Okrem optického internetu zaviedli takzvaného videovrátnika, ktorý má zvýšiť bezpečnosť u detí. Do konca roka 2024 by chceli celú školu vymalovať. „Výsledná suma vychádza niečo vyše 70-tisíc eur, čiže verejné obstarávanie dopadlo veľmi dobre. Urobili sa dokonca aj nejaké veci navyše, ktoré v pôvodnej dokumentácii neboli,“ zhodnotil Švento.

Zmeny v interiéri aj v exteriéri

V základnej škole s materskou školou v Kňažej zrekonštruovali jedáleň. Opra-

vili strechu, osadili nové omietky, podlahu a celú miestnosť vymaľovali. Najbližšie plánujú zakúpiť nové svietidlá. Pri prácach pomáhali viacerí zamestnanci. „V základnej škole je niečo cez 100 stravníkov, v škôlke okolo 60. Samozrejme, stravujú sa tu aj mnohí zamestnanci. Veľa vecí sa robilo svojpomocne, náklady sa týkali najmä nákupu materiálu, teda cena sa pohybuje okolo 4000 eur,“ informoval Michal Švento. Škole sa minulý rok podarilo ušetriť 18-tisíc eur, ktoré investovala do novej plynovej kotolne. Ďalej by chceli vymeniť plynové rozvody. „Predpokladám, že tento rok by sa mala urobiť projektová dokumentácia. Budeme čakať na vhodnú výzvu na zateplenie verejných

budov, ktoré z danej výzvy vychádzajú. Keď bude projekt hotový, tak sa budeme uchádzať o eurofondy,“ doplnil M. Švento. Zmenou prechádza aj interiér – pripravujú informatickú miestnosť s novými počítačmi. Celé vybavenie a inštalácia stoja 20-tisíc eur. „Vízia riaditeľky je, aby žiaci učebňu využívali aj na bežné predmety. Keďže štandardne je v ročníku 27 žiakov, zakúpili sme 30 nových počítačov,“ potvrdil Švento.

Práce uprednostňujú robiť v lete

Schody v materskej škole odbojárov boli už v havarijnom stave. Opravili ich zamestnanci mesta, pričom náklady sú vyčíslené na niekoľko stoviek eur. Všetky práce na školách plánujú zámerne

počas leta. „Chceme v tom samozrejme pokračovať. Nechceme počas školského roka narušať výchovno-vzdelávací proces,“ vysvetlil Michal Švento.

text a foto: redakcia

Na Brezovci zastaví autobus už aj na ul. Dukelských hrdinov

Od prvého augusta premáva autobusová linka už aj na ulici Dukelských hrdinov. Práve zjednosmernenie komunikácie, v rámci zmeny regulácie parkovania na sídlisku Brezovec, umožnilo City busom bezpečný prejazd ulice.

„Už roky evidujeme požiadavku predovšetkým od starších obyvateľov z Mierovej a Dukelských hrdinov, že by bolo výborné, keby sa autobusovou dopravou vedeli dostať napríklad s nákupom až na svoju ulicu. Vždy sme vedeli, že jednoducho buď budeme musieť zrušiť nejaké parkovacie miesta, aby sme vybudovali autobusový záliv alebo bude nevyhnutná zmena organizácie dopravy. Pri zavádzaní parkovacej po-

litiky bolo rozhodnuté, že ulica Dukelských hrdinov bude zjednosmernená. Práve toto nám umožnilo, aby sme bez rušenia parkovacích miest mohli na tejto ulici nielen prevádzkovať linku, ale aby tam mohla normálne aj zastavovať,“ vysvetlil Ján Prílepok, primátor Dolného Kubína.

4-krát denne

Počas skúšobnej prevádzky v pracovné dni zastaví autobus na novej zastávke štyrikrát denne. Skoro ráno o 05:05, doobeda o 10:41 i 11:40 a poobede o 15:27. „Momentálne sa nachádzame v skúšobnom období. Tu sme len predĺžili linku, ktorá jazdila štandardne po Brezovci a predĺžili sme ju tak, aby prechádzala aj ulicou Dukelských hrdinov. Testujeme to teraz počas prázdnin. Chceme to testovať aj v školskom roku a už potom následne podľa toho, aké budú požiadavky od obyvateľov. Podľa toho, ako budú vyťažené jednotlivé spoje, bude-

me zvažovať, či budeme pridávať nejaké spoje ešte aj v priebehu pracovného dňa alebo budeme pridávať víkendové spoje. To všetko závisí od toho, aká bude reálna potreba,“ zhodnotil primátor. Mestskú hromadnú dopravu zabezpečuje pre dolnokubínsku samosprávu spoločnosť Arriva. Zachádzkou autobusu na ulicu Dukelských hrdinov sa trasa spoja predĺžila o necelé dva kilometre. „Samozrejme aj toto sú nejaké finančné náklady, pretože autobusová doprava v našom meste je financovaná zhruba 80% z mestského rozpočtu. Obyvatelia, ktorí si kupujú lístok, v skutočnosti platia len 20% z ceny nákladov. V tomto prípade sú tiež náklady naviac, keď autobus bude musieť zachádzať až hore. Práve toto chceme vykrývať z príjmu z parkovacej politiky, ktorá bola na Brezovci nedávno zavedená,“ dodal Ján Prílepok.

redakcia

NOVÁ ZÁSTAVKA UL. DUKELSKÝCH HRDINOV		skúšobná prevádzka od 1.8.2024 *	DOLNÝ KUBÍN	arriva
		* spoje premávajú v pracovné dni		
NEMOCNICA - MOKRAĎ, TECH.SLUŽBY	ODKIAL'	ODCHOD		
	Nemocnica	5:01		
	Dukelských hrdinov	5:05		
	Autobusová stanica	5:09		
	Mokraď/priem.park	5:13		
Mokraď/Tech.slужby	5:15			
OKRESNÝ ÚRAD - NEMOCNICA	ODKIAL'	ODCHOD		
	Okresný úrad	11:30		
	Lidl	11:35		
	Brezovec IV	11:37		
Dukelských hrdinov	11:40			
Nemocnica	11:43			
NEMOCNICA - BEŇOVA LEHOTA	ODKIAL'	ODCHOD		
	Nemocnica	10:35		
	Brezovec IV	10:38		
	Dukelských hrdinov	10:41		
	TESCO	10:47		
	Okresný úrad	10:52		
Fučíkova rázc.	10:55			
Malý Bysterec	10:56			
Beňova Lehota	11:00			
OKRESNÝ ÚRAD - BANISKO, KOTOLIŇA	ODKIAL'	ODCHOD		
	Okresný úrad	15:15		
	Lidl	15:20		
	Brezovec IV	15:24		
	Dukelských hrdinov	15:27		
	Nemocnica	15:30		
Medzihradné, MŠ	15:36			
Baniško	15:41			
Baniško, kotoliňa	15:44			

Na Mokradi slávnostne otvorili nový mestský park

Hoci spoločnosť Lidl odovzdala do užívania dolnokubínskej samospráve mestský park Čistinka ešte koncom minulého roka, oficiálneho slávnostného otvorenia sa dočkal až 26. júna. Dôvodom boli zemné práce a revitalizácia okolia.

foto: redakcia

Park sa nachádza v mestskej časti Mokrad' a vyhlasovali si ho v súťaži samotní obyvatelia mesta a regiónu. „Nám v Lidli veľmi záleží na tom, aby sme boli dobrým susedom všade tam, kde sú naše predajne a aby sme zo Slovenska robili lepšie miesto pre život. V minulosti sme postavili práve s týmto cieľom päťdesiat detských ihrísk Žihadielok a aktuálne pokračujeme v stavbe Čistiniek. Bola som veľmi milo prekvapená z toho, ako celá komunita veľmi pozitívne prijala toto ihrisko, ako sa spojili pre to, aby sa im podarilo nazbierať toľko hlasov, aby zvíťazili. Vypočula som si rôzne príbehy, ako spolu sedeli a vymýšľali spôsoby, aby získali čím viac hlasov, čo svedčí naozaj o tom, čo sme chceli priniesť - že sa dokázala spojiť komunita, aby sa dostali spolu k tomu krásnemu spoločnému cieľu,“ zhodnotila regionálna manažérka spoločnosti Lidl Zuzana Hledíková. „Súťaž, do ktorej sme sa ako Dolnokubínčania, ale aj obyvatelia okolitých obcí, zapojili, nás perfektne spojila. Pamätáme si tie týždne súťaženia, keď sme získavali hlasy a spoločne bojovali. Najväčší zápal sme mali medzi najmenšími. Či už to boli deti na základných školách, ale aj hasiči v Kňažej, partie detí z Mokrade, ktorí intenzívne zbierali kupóniky, pomáhali nám ich zoškrabovať a hlasovať. Zároveň sa nám už aj v priebehu roka ukazuje, že keď do vytvárania nového verejného priestoru zapájame širšiu komunitu a najmä mladých a deti, či už je to letná čítareň alebo aj takéto ihriská, tak práve v týchto miestach nemáme takmer žiaden vandalizmus. A je to úžasné, že aj deti si tie veci potom oveľa viac vážia, keď na to, aby sme ich získali, musia aj ony vynaložiť nejakú námahu. To je tiež veľmi dobrý rozmer tohto projektu,“ doplnil primátor D. Kubína, Ján Prílepok.

Desať rokov spolupráce

Výstavba mestského parku trvala desať týždňov a Lidl stála viac ako 260-tisíc eur. Celková plocha Čistinky má viac ako 650 metrov štvorcových a je rozdelená na štyri samostatné zóny. Tri z nich majú rozmer 12 x 12 metrov, na ktorých sa nachádza grilovacia zóna, detské ihrisko a workoutové zostavy. Najväčšiu časť mestského parku tvorí multifunkčné ihrisko, ktoré má výmeru 15 x 15 metrov. „Na Čistinke má byť miesto

pre celú rodinu, nielen pre najmenšie deti, ale aj tie si tu nájdu svoje ihrisko. Ďalej je tu workoutová zóna. Je tu miesto na posekanie a miesto na grilovanie. To znamená, aby sa vyžila celá rodina a celá komunita. Aby to bolo miesto, kde sa môžu stretávať,“ vysvetlila Zuzana Hledíková. „So spoločnosťou Lidl už máme takmer desať ročnú spoluprácu. Ihrisko Žihadielko funguje na Brezovci už takmer desať rokov. Som veľmi rád, že spoločnosť prišla s takouto myšlienkou, pretože keď chcete získať reklamu a nejakú marketingovú pozornosť, tak na to sú aj iné nástroje. Môžete nakúpiť oveľa viac reklamných spotov v televízii, na sociálnych sieťach. Môžete narobiť viac billboardov, viac letákov do schránok. Áno, ale môžete vytvoriť aj takéto komunitné projekty, ktoré slúžia všetkým a pomáhajú opäť deti rozhybať k zdravému pohybu a športovaniu,“ ozrejmil Ján Prílepok.

Dotvorili okolie parku

Dolnokubínska samospráva pridala ďalších viac ako 40-tisíc eur na revitalizáciu okolia. Ešte v minulom roku stihla odstrániť časti starého hokejbalového ihriska, preložiť elektrické aj telekomunikačné siete a dosypať podkladové vrstvy. Musela tiež navýšiť oplotenie v časti pri železničnej trati, zaviesť kamerový systém a zrekonštruovať starý bod verejného osvetlenia. „V tomto roku nasledovala ešte druhá, už posledná etapa, ktorá prebehla v posledných týždňoch pred otvorením samotného ihriska, kde sa dokončil chodník, ktorý vedie k železničnej stanici. Vysypala sa napríklad okrasná kôra okolo drevín, ktoré sú tam. Vysadil sa nový trávnik. Taktiež sme inštalovali zatravnňovacie rohože, osadili sa nové tinedžerské lavičky. Upravili sa dopadové zóny a tiež prebehla celková úprava terénu tak, aby to naozaj vyzeralo dobre a zároveň aj bezpečne,“ dodal viceprimátor D. Kubína, Matúš Lakošík. Lidl postavil v roku 2023 na Slovensku päť Čistiniek, vrátane tej dolnokubínskej. V tomto roku postupne vybuduje ďalších päť. Samospráva chce v budúcnosti priestor na Mokradi okolo mestského parku dotvoriť o nové prvky a mobiliár.

redakcia

Chodník na cintoríne v Kňažej zrekonštruovali

text a foto: redakcia

Chodník na kňažanskom cintoríne dostal novú podobu. Na jeho zanedbaný stav upozornili miestni obyvatelia. Najprv odstránili živичný povrch chodníka, upravili podkladové vrstvy a dosadili nové obrubníky. Nakoniec položili nový povrch dlhý 60 metrov. „Na cintoríne je hlavný chodník, ktorý vykazoval výrazné rozrušenie živичného povrchu. Navyše, tento chodník zo spodnej strany bol upadnutý,“ informoval vedúci odboru dopravy a miestneho hospodárstva, Miroslav Kosmeľ. Na práce vyčlenili 7 000 eur.

Kňažanci chcú meniť územný plán, spísali petíciu

Na júnovom mestskom zastupiteľstve sa poslanci venovali petícii. Kňažanci vyjadrili nesúhlas s umiestnením priemyselného parku v tejto lokalite. Konkrétne ide o pozemok vedľa haly firmami Itoss a Aloss. Chcú sa vyhnúť hluku, prachu a dopravným komplikáciám. Petíciu podpísalo viac ako 400 ľudí.

„Z hľadiska urbanizmu takéto plochy nepatria do lokality, kde sa nedá inak dostať nákladnou dopravou, iba pomedzi rodinné domy. Urbanista sa mal touto vecou pri súčasnom návrhu vysporiadať už sám. Toto rozhodnutie bude platiť na stovky rokov a nechceme, aby nás Kňažanci, či už súčasní alebo budúce generácie, mali za tých, ktorí urobili v územnom plánovaní veľkú chybu,“ vyjadril sa na mestskom zastupiteľstve poslanec, Ján Briestenský.

Upozorňujú na úzke ulice a trasu pre kamióny

„Cez Kňažiu chodia autá z Miby, z Mokrade. Osobné, nákladné. Majú tadiaľto takú skratku. Chodte si o druhej poobede sadnúť niekde na stoličku k ceste a budete vidieť značky Ružomberok, Tvrdošín, Námestovo,“ argumentoval šéf petičného výboru, Ján Taraj. Územný plán tejto lokality schválili v roku 2004. Vtedajšie vedenie mesta rozhodlo, že v Kňažej budú umiestnené sklady alebo plocha bude určená na výrobu. Poslanec Ján Briestenský priblížil, že vtedajšie zastupiteľstvo chcelo zabrániť výstavbe bytoviek pre neprispôbivých občanov. „Čo ľudia budú chcieť, to v tej lokalite bude. V konečnom dôsledku o tom rozhodujú poslanci. Ja neviem, prečo takto v roku 2004 rozhodli. Aj v budúcnosti budú jedi-

ne poslanci rozhodovať o tejto lokalite, aj so spracovateľom,“ zdôraznil primátor mesta, Ján Prílepok. „Ľudia majú právo povedať názor. Ovplyvní to nielen ich, ale celé generácie, ako rozhodnú volení poslanci toho obdobia,“ súhlasila poslankyňa mestského zastupiteľstva, Emília Jurčíková. „Občania nemajú kde stavať rodinné domy. Odchádzajú nám do okolitých dedín. Myslím si, že by sme sa nemali vzdať plochy, kde by mohli byť rodinné domy, ktoré nám prinesú aj nových občanov a nové podielové dane,“ myslí si poslanec mestského zastupiteľstva, Peter Kajan.

O zmene územného plánu budú ešte rokovať

Petičníari vidia problém aj v tom, že potenciálny priemyselný park by stál oproti budúcim rodinným domom, keďže ešte nezastavaná plocha patrí súkromným vlastníkom. Tému sa obyvatelia mestskej časti venovali aj v apríli na verejnom hovore. Na mieste sa v júli stretol už aj petičný výbor a členovia komisie výstavby spolu s vedením mesta.

text a foto: redakcia

world
abilitysport

12. - 15.

septembra
Dolný Kubín

4 krajiny
Viac ako 230 účastníkov
46 členov slovenskej výpravy
6 športových odvetví

foto: redakcia

Odvodnenie aj nový asfalt, časť Jánoškovej ulice zrekonštruovali

Dolnokubínska samospráva dokončila začiatkom augusta komplexnú rekonštrukciu cesty a jej odvodnenia na Jánoškovej ulici. Súčasťou prác bola celoplošná oprava asfaltového povrchu 200-metrovej sľepkej ulice, vrátane výmeny podkladových vrstiev komunikácie.

Hlavným cieľom bolo odvieť povrchovú vodu z vozovky do verejnej kanalizácie. „Obyvatelia ulice dlhodo- bo poukazovali nielen na zlý technický stav živичného povrchu na ulici, ale aj na chýbajúce odvodnenie. To bol asi najväčší problém. Mali obavy z vody, ktorá steká zo štátnej cesty, ktorá je pri- ľahlá našej miestnej ceste. Veľakrát aj zažili vytopenie svojich nehnuteľností. Z tohto dôvodu mesto dalo vypracovať projekt odvodnenia ulice a a následne aj projekt jej rekonštrukcie,“ ozrejmil

Miroslav Kosmeľ, vedúci odboru dopra- vy a miestneho hospodárstva MsÚ DK.

200-metrová prípojka

Mestské zastupiteľstvo vyčlenilo vo svojom rozpočte na rekonštrukciu ulice 226-tisíc eur. Verejným obstarávaním sa podarilo čiastku znížiť na 160-tisíc. Práce trvali niekoľko mesiacov. „Pred- metom stavebných prác bolo vybúranie jestvujúcich povrchov, vrátane podložia a obrubníkov. Následne bol položený kanalizačný systém a bola zhotovená prípojka. Tá záležala od ochoty jedného z vlastníkov pozemkov, cez ktorý bola trasovaná. Našťastie náš právny odbor dokázal nájsť spoluprácu s týmto vlast- níkom a prípojka v dĺžke takmer dvesto metrov bola zrealizovaná,“ zhodnotil Miroslav Kosmeľ.

Vjazdy prispôbili požiadavkám

Projekt vyriešil aj vjazdy ku viac ako desiatke rodinných domov a nové obrubníky po oboch stranách cesty. „Všetko bolo potrebné prekonzultovať s každým majiteľom rodinného domu a upraviť projekt podľa požiadaviek obyvateľa. Následne boli vrátené nazad konštrukčné vrstvy a živичný povrch. Čo sa týka samotného odvodnenia, to tvorí odvodňovací rigol v dĺžke rodinných domov, ktorý je prekrytý. V tomto rigole je umiestnených päť dažďových vpustí. Aby sme dosiahli ešte efektívnejšie od- vodnenie, zriadili sme priechy ekodren,

ktorý je situovaný vo svahu pred pripo- jením na štátnu cestu,“ dodal Miroslav Kosmeľ. Mesto realizovalo stavebné práce v súčinnosti s Oravskou vodá- renskou spoločnosťou. Tej sa v pred- stihu podarilo kompletne obnoviť staré rozvody vody k rodinným domom pod komunikáciou. Spoločne tak chcú pred- chádzať rozkopávkam aj v budúcnosti.

redakcia

Na kotolne TEHOSu inštalujú fotovoltiku

Mestská obchodná spoločnosť TEHOS začala v týchto dňoch po prvýkrát využívať energiu zo slnka. Po meraniach a analýze vytypovala vhodné strechy na svojich kotolniach, na ktoré umiestnila desiatky nových fotovoltických panelov.

„Na kotolni na Ulici Ľudovíta Štúra je 24 panelov o výkone 10,8 kW. Do- končená a skolaudovaná je aj fotovol- tika na kotolne na Ulici mierovej. Tam je výkon 11 kW, vrátane 24 panelov. Po- tom bola dokončená fotovoltika na ko- tolni na Matúškovej ulici. Tam je výkon 10,8 kW. Momentálne pri tomto počasi odoberáme v dopoludňajších a popo- ludňajších hodinách v kotolniach Ma- túškova a Mierová el. energiu na pohon obehových čerpadiel výlučne z fotovol-

tiky," vysvetlil Stanislav Vilček, konateľ spoločnosti TEHOS, s. r. o.

Hľadajú nové príležitosti

Jedna strecha s dvadsiatimi štyrmi fotovoltaickými panelmi stála TEHOS zhruba 10-tisíc eur. Súčasťou technológie je aj predpríprava na batériové úložiská. Kotelne však úplne sebestačné nikdy nebudú. „V tomto prípade TEHOS už myslí aj do budúcnosti, pretože zariadenia, ktoré tam osadil, sú hybridné a to znamená, že nebude problém k nim napájať napríklad batériové sety. Momentálne z tej výroby vedia pokryť možno 30% svojej spotreby a tu je práve priestor ešte získať ďalších 70% energie a uložiť ich do batérií a využívať ich potom vo večerných, nočných hodinách," ozrejmil primátor D. Kubína, Ján Prílepok. „Slnko nesvieti 24 hodín, čiže klesajúcim osvitom klesá výkon. Tým pádom v zime by sme to s týmto zariadením neutiahli. Všetci vidíte, aké je počasie. Odber tepla klesá, takže TEHOS musí hľadať ďalšie príležitosti a keďže sme energetická firma, naša príležitosť je výroba el. energie," doplnil S. Vilček.

Ďalšie panely osadia na Bysterci

Okrem Brezovca chce TEHOS v blízkej budúcnosti využívať slnečnú energiu aj na sídlisku Bysterec. „Fotovoltaické panely by mali pribudnúť na strechu AquaRelaxu a odovzdávacej stanici tepla, kde by bola fotovoltaická elektrárňa, dve kogeneračné jednotky a veľká batéria o výkone približne 1,3 MW. Čo sa týka AquaRelaxu, tam prebehlo stavebné konanie, kde bola odsúhlasená 20 kW fotovoltaika, ale to je čisto pre vlastnú spotrebu a na ohrev bazénovej vody. Ďalšia vec, ktorú pripravujeme, je veľký projekt modernizácie celého AquaRelaxu, kde sa v rámci neho tiež počíta s 96 kW fotovoltaikou tak, aby počas dopoludňajších a popoludňajších hodín, pokiaľ bude dostatočné slnko, mali sme vlastnú vyrobenú energiu," objasnil Stanislav Vilček. „V konečnom dôsledku každá jedna takáto inštalácia v systéme TEHOSu znamená nižšie náklady do budúcnosti na prevádzku a v konečnom vyčíslení je to nakoniec nižší náklad pre obyvateľa, keďže spoločnosť TEHOS je mestská spoločnosť a nie je založená na snahe získať zisk,

marže, rozdeľovať peniaze, ale práve naopak, poskytovať služby," dodal Ján Prílepok.

text a foto: redakcia

Poslanci schválili rekonštrukciu kotolne na sídlisku Banisko

Dolnokubínski mestskí poslanci sa v stredu 23. júla stretli na mimoriadnom rokovaní, aby schválili rekonštrukciu plynovej kotolne na sídlisku Banisko z vlastných zdrojov mestskej teplárenskej spoločnosti TEHOS.

! Dôvodom rekonštrukcie je havarijná situácia, ktorá vznikla na jednom z kotlov. „V uplynulých týždňoch došlo na jednom z kotlov zabezpečujúcich dodávky teplej vody a samotného tepla pre našich obyvateľov na sídlisku Banisko k havarijnej situácii. Obhliadkou sa zistilo, že kotol nie je opraviteľný. Vzhľadom na to, že chceme stihnúť pripraviť všetky naše zariadenia na zimnú sezónu, bolo nevyhnutné zavolať mimoriadne zasadnutie zastupiteľstva a schváliť technické riešenie vzniknutej situácie," povedal Ján Prílepok, primátor mesta Dolný Kubín.

Čas do začiatku vykurovacej sezóny

Vykurovacia sezóna začína v septembri

a teda najneskôr v tomto mesiaci musí byť kotolňa pripravená na dodávku tepla pre odberateľov. „Mestská teplárenská spoločnosť TEHOS zabezpečí v najbližších týždňoch inštaláciu nového dvojkotla s nižším výkonom, čím sa zvýši celková efektívnosť kotolne," vysvetlil primátor s tým, že vzhľadom na klimatické zmeny a zatepľovanie bytových domov sa znižuje potreba tepla. Vďaka dobrému hospodáreniu mestskej firmy bude financovanie zabezpečené z vlastných zdrojov spoločnosti. „Dodávka nového dvojkotla, vrátane diaľkového riadiaceho systému kotlov a montáže, je v predpokladanej cene asi 130-tisíc eur," doplnil primátor mesta.

Na plyný plyn

Mestská teplárenská spoločnosť vyrába teplo prevažne z drevnej štiepky, ktorá tvorí až 80% energetického mixu. Zvyšných 20% pokrýva zemný plyn. Táto konkrétna kotolňa na najmenšom sídlisku v Dolnom Kubíne je však plne plynifikovaná. „V minulosti sme aj tu zvažovali iné druhy vykurovania ako využitie geotermálnej energie spolu s tepelným čerpadlom. Išlo o vrt neďaleko Vyšného Kubína. Uvažovalo sa aj o spaľovaní drevnej štiepky a aj

s kogeneráciou, kde sa vyrába z plynu elektrina a teplo. Ide o kombinovaný výrobu, avšak toto nebolo možné z viacerých dôvodov. Náklady na realizáciu vrtu a tepelného čerpadla boli vysoké a nepriaznivo by ovplyvňovali cenu tepla. Tak isto v tom čase nebola žiadna nenávratná finančná podpora. Taktiež nevhodné umiestnenie samotného objektu kotolne v blízkosti bytových domov a bez prístupovej cesty. To znamená nemožnosť zásobovania drevnou štiepkou a napríklad aj zvýšený hluk a vibrácie pri kogeneračnej jednotke alebo pri tepelnom čerpadle. Preto sa nepristúpilo k jeho realizácii," ozrejmil Stanislav Vilček, konateľ TEHOS-u.

text a foto: Martin Buzna

Samuel Vaňo sa stará už o rajskú záhradu

Vo veku nedožitých 85 rokov zomrel v piatok 28. júna 2024 najznámejší dolnokubínsky záhradník, Samuel Vaňo. Ešte ráno stihol poliať všetky svoje kvety a raňajkovať so svojou milovanou manželkou, spomínajú najbližší.

foto: redakcia

Samuel Vaňo sa narodil 20. októbra 1939 Samuelovi a Margite ako tretie dieťa. Vyrastal v rodine záhradníka s piatimi súrodencami. Vyštudoval Gymnázium P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, potom odišiel na strednú odbornú školu do Nového Mesta nad Váhom. Počas štúdiá na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre sa zoznámil so svojou budúcou manželkou. V rodine sa traduje príbeh, ako ju chytil do náručia, keď zoskakovala z čerešne – a už ju nepustil.

Už 90 rokov záhradníčenia

Korene záhradkárstva na Orave sú o čosi hlbšie. Samuelov otec – taktiež Samuel – sa presťahoval z Necpál do Dolného Kubína, kde sa rozhodol v roku 1934 založiť prvé záhradníctvo na Orave. Začiatky v meste pod Chočom boli pred 90 rokmi skromné – jeden skleník a zopár parenísk. Vypestovanú zeleninu predávali od šiestej hodiny ráno na námestí. Vaňovci si v začiatkoch pripravovali aj vlastnú zeminu. Postupne upustili od predaja zeleniny a začali ponúkať priesady, ktoré dovtedy Oravania zvyknutí na obmedzené možnosti sadenia ani nepoznali. „Nie všetky priesady ľudia poznali, neverili, že sa to prijme. Otec musel robiť takú osvetu medzi ľuďmi, že dával 4-5 kuskov zadarmo a takto si získal ľudí,“ priblížil Samuel Vaňo.

Oblúbené záhradníctvo

Fronty pred predajňou neboli v 40-tych rokoch minulého storočia ničím výnimočným. Meno Vaňo sa stalo známym aj v bývalom Česko-Slovensku. Samuelovmu otcovi sa podarilo

vyšľachtiť kvet kaly tak, že sa dal pestovať aj pri nižšej teplote. Vďaka tomu zásobovali kalami väčšie mestá od novembra do mája a ich kytice či vence sa stali „značkou“. Počas komunizmu sa musel Samuel starší vzdať súkromného podnikania a nedobrovoľne vstúpiť do kombinátu. Po krátkom čase požadoval, aby mu záhradníctvo vrátili. Vtedajší režim to ale chápal ako útok proti socialistickému vlastníctvu. „Urobili z neho zlodēja, že je likvidátor a že ukradol svoj vlastný majetok, keď ho zobral nazad,“ spomínal Samuel Vaňo. Otca mu uväznili v Ilave, no ani tam sa neprestal venovať milovanému záhradníčeniu a dosahoval ďalšie úspechy. „Dokázal vypestovať toľko letničiek, že mohli predávať mestu v Ilave a zeleninu i pre potreby väznice. Policajti, čo ho tam šikovali, ešte povedali bacharom, tohto človeka si vážte, pozrite sa na jeho ruky. Ten neurobil nič zlého,“ pripomenul S. Vaňo.

Reštart po Nežnej revolúcii

Samuel Vaňo ako príslušník druhej generácie záhradníckej rodiny pracoval ako agronóm v Štátnom majetku vo Vyšnom Kubíne, potom v Okresnom stavebnom podniku a v Agrostave. S podnikaním v záhradníctve začal až po vrátení rodičovského majetku v roku 1991. Začínali od nuly. Záhradníctvo sa udržalo až dodnes a po smrti otca Samuela ho bude naďalej viesť syn Martin s vnukom Borisom. Samuela Vaňu poznali Dolnokubínčania ako aktívneho a spoločenského človeka so vzťahom k prírode a práci. V mladosti tancoval v súbore, hral na husliach a bol náruživý amatérsky fotograf. Vášeň pre záhradníctvo odovzdával ďalej svojimi vedomosťami, výrobou vlastných sirupov a čajov, ale najmä zachovaním vyšľachteného druhu kvetov kalov. S manželkou Martou prežili 62 rokov spoločného života a vychovali troch synov - Samuela, Miloša a Martina. „Otec bol pre mňa vždy vzorom. Tak ako môj starý otec, tak aj môj otec to bol vždy vzor, pretože oni nás vždy viedli k tomu, že si máme zachovať tradície a že rodina je pre nás všetko,“ hovorí Martin.

Domáci kohút

Najmä jeho najbližším sa vynárajú obrazy, ako pracuje v záhrade, jazdí na bicykli (hoci aj s veľkým rebříkom, v daždi či snehu), či zbiera s pravnúčatami vajčka (za chrbtom s kohú-

tom, ktorého mal ako vycvičeného psa). Kvetmi vždy zvykol obdarúvať svojich blízkych a kvety rád venoval aj do kostola. Rodina na neho pamätá ako na človeka, ktorý miloval čaro a krásu prírody, poznal silu liečivých rastlín, a tak liečil rôzne neduhy. Samuel Vaňo miloval svoju rodinu, hľadal poznanie a múdrosť a vstepoval potomkom úctu k duchovným hodnotám a tradíciám, uviedli v smútočnom prejave. Príbuzní a verejnosť sa poslednýkrát rozlúčili so Samuelom Vaňom v utorok 2. júla v evanjelickom chráme v Dolnom Kubíne.

TVDK spracovala jeho životný príbeh v dokumentárnom filme Otec záhradník.

redakcia

Naskenujte kód a pozrite si
dokumentárny film
Otec záhradník

o živote a dedičstve Samuela Vaňu.

Pod Chočom ostali vyše týždňa bez pitnej vody

„Ani kolegovia, čo sú tu 30-40 rokov, nepamätajú takúto situáciu. Bola to úplná deštrukcia vodného zdroja.“

Kamenná lavína

Vyšný Kubín, Jasenová a dolnokubínska mestská časť Banisko boli viac ako týždeň bez pitnej vody. Príčinou boli výdatné zrážky na Choči. Tie spôsobili kamennú lavínu, ktorá poškodila tamojší vodný zdroj. Stalo sa tak vo štvrtok 11. júla 2024 v poobedňajších hodinách. „Lavína strhla oplotenie, odtrhla armatúrnu šachtu, poškodila opevnenie brehu a vymlela kráter, rádovo odhadujeme cez 3000 kubíkov zeminu, ktoré vzala a posunula o nejakých ďalších 300 metrov. Zároveň vytrhala dve zásobné potrubia, ktoré idú z tohto vodného zdroja do vodojemu Jasenová a zásobujú spotrebiská obce Vyšný Kubín, Jasenová a Dolný Kubín, časť Banisko,“ vysvetlil výrobnotechnický riaditeľ Oravskej vodárenskej spoločnosti (OVS) Marcel Bakoš. Extrémne poveternostné podmienky tak nepriamo odstavili niekoľko tisíc obyvateľov od zdroja pitnej vody. Pozitívom je, že OVS o tom prehľadne komunikovala na svojej webstránke a detailne opisovala všetky aktivity. „Nášťastie nedošlo k poškodeniu pramennej komory a záchytu,“ konštatovali na svojom webe.

Ako teda prebiehali opravy?

Oravská vodárenská spoločnosť bezprostredne od štvrtka 11.7. začala zabezpečovať náhradné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou. Dopĺňali vodojemy na Banisku a v Jasenovej a v dotknutých lokalitách pristavili aj mobilné cisterny. Kapacitou však nestačili, a preto vyhľadali pomoc u iných vodárň v okolí. „Okamžite prišla cisterna z Liptovského Mikuláša a z Vodárenskej spoločnosti Ružomberok a zhľadali sme ďalšie, tie prišli neskôr,“ približuje M. Bakoš. K situácii zasadol na Okresnom úrade v Dolnom Kubíne v piatok 12.7. aj krízový štáb, ktorý vyhlásil tretí regulačný stupeň. Ten zakazuje vodu z verejného vodovodu používať na pitné účely, polievanie záhradiek a iných zelených plôch, polievanie cestných komunikácií a príľahlých plôch, umývanie motorových vozidiel a napúšťanie a dopĺňanie kúpalísk a bazénov. „Regulačný stupeň slúžil na to, aby ľudia zbytočne vodou, ktorá v systéme bola, neplytvali,“ vysvetľuje M. Bakoš.

Pomohol bypass

Oravskí vodári sa vydali do ťažko prístupného terénu. Najprav bolo potrebné dopraviť techniku a potrubia k poškodenému zdroju. V sobotu 13.7. pokračovali výkopové práce, úprava terénu a zbíjanie skalného podložja traktorbagrom. Pri-

to malo zabezpečenie prísunu surovej vody. To sa podarilo vytvorením tzv. dočasného obtoku. „Bypass znamená to, že my sme našli potrubie, ktoré bolo odtrhnuté v hornej časti a v dolnej časti sme to vytrhané potrubie našli, jeho koniec, kde je ešte nepoškodený zvyšok potrubia. Čiže medzi týmito dvoma bodmi sme zriadili dočasný prepoj, aby voda z toho prameňa išla do vodojemu,“ hovorí M. Bakoš. Obnoviť prívod vody sa bypassom podarilo v pondelok 13.7. na obed. Poobede sa začalo pracovať na odkalení, odvzdušnení a prečistení potrubí a ich dezinfekcii, čo trvalo celý týždeň. Dobrou správou pre obyvateľov bolo, že voda v kohútikoch už tiekla – akurát sa nedala ešte piť, naďalej platil tretí regulačný stupeň. Ten napokon odvolali v piatok 19. júla o 12.15 hod. na základe odberov vzoriek a laboratórnych analýz pitnej vody. Odberatelia tak môžu vodovod na Banisku, v Jasenovej a Vyšnom Kubíne znova využívať naplno, vrátane pitia.

Ako ďalej

Oravská vodárenská spoločnosť vďaka vysokému nasadeniu svojich odborníkov a technických pracovníkov túto nevídanú komplikáciu „Pod Chočom“ zvládla, v najbližšom období sa však pustia do rozsiahlej opravy vodného zdroja poškodeného kamennou lavínou. V tejto chvíli ale nedokážu odhadnúť, koľko to bude stáť. „Predpokladá sa, že vybudujeme viac ako dvakrát 150 metrov zásobných potrubí, ktoré vytrhlo. Musíme spevniť vodný tok, ktorý tam ide a postaviť tam oporný múr, lebo už nám obnažilo aj druhú šachtu. To je 3 000 kubíkov zeminu, takže tej roboty je tam dosť,“ uzatvára vodár Marcel Bakoš.

redakcia; foto: OVS

V reportáži TVDK uvidíte viac záberov z následkov, ktoré na vodnom zdroji zanechala kamenná lavína. Stačí načítať kód.

foto: redakcia

V lete nezháľali a vo veľkom rekonštruovali

Reč je o Strednej odbornej škole obchodu a služieb, ktorá do svojich budov investovala stovky tisíc eur – nie z vlastného vrečka, ale z verejných i súkromných zdrojov. Odstraňovali havarijný stav a vytvárali podmienky pre parašportovcov a budúce vzdelávanie hendikepovaných.

Radlinského

Počas letných prázdnin sa pracovalo v troch budovách, jednou z nich je objekt na Radlinského ulici. V stredu praktického výcviku, kde nájdete kaderníctvo aj reštauráciu, opravovali zatekajúcu strechu. „Keďže stav je havarijný, je potrebné, aby sa celá strešná krytina vymenila a urobili sa stavebné úpravy tak, ako si projekt vyžaduje,“ povedal riaditeľ SOŠ obchodu a služieb v Dolnom Kubíne, Peter Ištván. „Robíme aj nejaké podkrovné úpravy, kde budú priestory využívané na odborný výcvik, na rôzne vzdelávacie aktivity.“ Opravu strechy s celkovými nákladmi vo výške 106-tisíc eur financovali zo zdrojov ministerstva školstva (80%) a prispel (20%) na ňu aj zriaďovateľ, ktorým je Žilinský samosprávny kraj. V budúcnosti by radi pokračovali v obnove tohto stavebného objektu zo začiatku 20. storočia. „Evidentne spredu budo-

va vyzerá celkom dobre, ale je potrebná modernizácia, rekonštrukcia budovy a fasády. Treba nám ju zatepiť, vymeniť okná aj dvere,“ vymenúva P. Ištván.

Pelhřimovská

Dolnokubínska „hotelovka“ sa venuje aj zvladeniu svojich priestorov na Pelhřimovskej ulici. Majú tam telocvičňu, internát, jedáleň a centrum teoretického vyučovania. Počas leta prebehla prvá etapa odstraňovania stavebných bariér. „Podstatné činnosti sú vchod do budovy, ktorý je debarierizovaný, to znamená, že je tam rampa a je prístupný aj vozičkárom,“ vysvetľuje riaditeľ. Novinkou je výtah, ktorým sa dá dostať na všetky štyri nadzemné poschodia – samozrejme, bezbariérov. Prvá etapa si vyžiadala 177-tisíc eur. Financie získali z Plánu obnovy, keďže uspeli vo výzve ministerstva školstva, ktorej zámerom bolo zjednodušiť prístup k vzdelávaniu na stredných školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením. „Hotelovka“ tak podporuje filozofiu Dolného Kubína ako mesta bez bariér a plánuje vytvoriť adekvátne podmienky pre telesne znevýhodnených športovcov, aby tu mohli študovať, trénovať, bývať aj stravovať sa. Na dolnej Orave sa uvažuje nad vybudovaním národného parašportového centra. „Najmä v tejto časti Dolného Kubína by boli všetky športoviská, všetky možnosti ubytovania a telocviční a možno aj

vzdelávania pre ľudí, ktorí sú z rôznych dôvodov zdravotne, telesne alebo inak hendikepovaní. Čiže my sme sa k takejto stratégii mesta aktívne pridali a debarierizovali sme priestory, ktoré bude môcť národné parašportové centrum využívať,“ približuje P. Ištván. Po ukončení prvej fázy by škola chcela aj naďalej pokračovať v stavebných úpravách. V druhej etape sa uvažuje nad debarierizáciou internátu.

Telocvičňa

Po Radlinského a Pelhřimovskej ulici uzatvára trojlístok letných stavebných aktivít rekonštrukcia zázemia telocvične priamo v areáli strednej školy a rovnako jej debarierizácia. „Vybudovali sme takú bunku, prístupnú pre vozičkárov, kde je sprcha, toaleta a šatňa, aby to mali kompletne prispôsobené.“ Vynovené priestory sa dočkajú aj ostrej skúšky. V polovici septembra sa v Dolnom Kubíne uskutočnia medzinárodné športové hry telesne znevýhodnenej mládeže a ich dejiskom bude aj telocvičňa Strednej odbornej školy obchodu a služieb. Aj tu sa podarilo „hotelovke“ uspieť v získaní prostriedkov z externých zdrojov. Financie poskytla nadácia automobilky KIA vo výške 39 500 eur. Celkovo tak Stredná odborná škola obchodu a služieb rekonštruuje za vyše 322-tisíc eur.

redakcia

V školstve odpracovala 43 rokov, Alena Buganová odchádza do dôchodku

Dlhoročná riaditeľka MŠ Námestie slobody odchádza do dôchodku. S Alenou Buganovou sa rozlúčilo aj vedenie mesta.

Primátor Ján Prílepok jej poďakoval za dlhoročnú prácu vo výchove a vzdelávaní detí v materských školách v Dolnom Kubíne, kde pôsobila najskôr ako učiteľka a nakoniec i ako riaditeľka. „Sme veľmi radi, že nás pán primátor pozval, 43 rokov odpracovaných v školstve je dosť dlhá doba. Nie je ľahké odísť, keď ma táto práca baví a naplňa,“ povedala Alena Buganová. Tá sa prvýkrát ujala škôlkarov v roku 1980. Svoje učiteľstvo začala budovať v materskej škole v Dolnej Lehote, odkiaľ po dvoch rokoch prešla do Dolného Kubína. Po

deviatich rokoch sa tu stala riaditeľkou. „Ja by som sa chcela veľmi poďakovať hlavne mojim bývalým kolegyňam, ktoré sú už teraz na dôchodku a ktoré boli naozaj učiteľkami srdcom aj dušou a vytvárali pozitívnu klímu v našom zariadení. Bez nich by som tu nestála. Chcela by som ešte aj novým kolegyňam zaželať veľa elánu a kreativity, aby tú našu materskú školu viedli správnym smerom,“ dodala Alena Buganová.

Náročné chvíle

Roky pôsobenia v školstve priniesli bývalej riaditeľke Alene Buganovej okrem príjemných chvíľ aj také, s ktorými sa musela popasovať. „Keď som prestupovala z materskej školy z Lucenkovej na túto materskú školu, bolo to dosť náročné, lebo táto škôlka nebola až tak dobre zariadená. Prvé dva, tri roky som sa adaptovala a musela som zariadiť veľa vecí, aby prevádzka bola taká, ako má byť. Aj s rodičmi sme vychádzali na veľmi dobrej úrovni. Myslím si, že rodičia boli veľmi spokojní,“ zhodnotila.

Podakovali aj Jaroslave Labudovej

Spolu s Alenou Buganovou pozvali na radnicu aj Jaroslavu Labudovú, učiteľku z MŠ Námestie slobody, ktorej primátor poďakoval za dlhoročnú prácu. Jaroslava Labudová pôsobí v materskej škole už 30 rokov. „Bolo to veľmi milé. Počas môjho pôsobenia sa vystriedali tri riaditeľky. Vždy som bola spokojná. Mne to dalo veľmi veľa a dúfam, že aj tým detičkám, ktoré prešli mojimi rukami,“ uzavrela Jaroslava Labudová.

text a foto: redakcia

V MŠ Odbojárov motivujú deti v stravovaní zdobením jedla

Stravovanie v jedálni robia netradičným. Kuchárky v MŠ Odbojárov pripravujú pre malé brezovčatá lákavejšie jedlá. Chcú tým motivovať deti, aby im viac chutilo a aby mali k jedlu pozitívny prístup.

Jedlo robia farebnejším, nakrájajú ho do nezvyčajných tvarov či podôb zvierat. Majú s tým viac práce, no pohľad na deti, ktoré vďaka tomuto viac zjedia, ich motivuje. Do zmeny v stravovaní zapájajú aj samotných rodičov. „S týmto nápadom prišla naša vedúca jedálne, Majka Kočalková, z dôvodu, že

deti čoraz viac odmietajú jesť. Nepáči sa im nátierka, zelenina, a tak sme hľadali spôsob, ako ich motivovať. Vizualne pripravené jedlá sme dávali ochutnávať aj rodičom. Týmto sme chceli motivovať aj rodičov, aby deťom pripravovali doma rôzne nátierky a možno im skúsili tiež inovovať jedlo. Je to náročné, nakoľko naše kuchárky musia byť skôr v práci, aby im stihali pripraviť takúto stravu,“ pochvaluje si nový nápad Eva Šaligová, riaditeľka MŠ Odbojárov.

Raňajky v tráve

Nový spôsob raňajok v MŠ nie je jedinou novinkou pre malých škôlkarov. Aby ich nalákali viac ochutnávať zdravé jedlá, do triedy im kuchárky nosia ovocie a zeleninu. Deti sa tak v priebehu dňa môžu kedykoľvek samé ponúknuť. Nezvy-

čajným sprestrením je aj piknik v tráve. V teplom období sa brezovčatá vyberú na dvor a vychutnajú si tu svoje raňajky. Kuchárky navyše pre predškolákov pripravujú aj sladký pohár s mascarpone krémom, ovocím a tvarohom.

redakcia; foto: MŠ Odbojárov

Pokrstili stacionárny časopis Miško

Denný stacionár Miško pokrstil svoj časopis. Klienti centra v najnovšom čísle zaplnili vyše 20 strán. Cez príbehy, zážitky, zaujímavé osobnosti či témy, ktoré si klienti sami volia, predstavujú svojim čitateľom Denný stacionár. „V súčasnosti máme už desiate číslo

časopisu. Krst sme sa rozhodli zrealizovať len teraz, pretože sme netušili, aký úspech náš nápad bude mať. Ten vznikol pred dvoma rokmi. Verím, že bude ešte veľa ďalších a ďalších čísel,“ povedala Marta Valúchová z Denného stacionára Miško. Za krstného otca si zvolili riaditeľa Oravskej knižnice, Romana Večereka.

text a foto: redakcia

Lákadlom tohtoročného Kubínskeho jarmoku budú Kandráčovci i Heľenine oči

Mesto Dolný Kubín sa pripravuje na najväčšiu kultúrnu akciu roka. Tradičný Kubínsky jarmok a Dni mesta prinesú od piatka 13. septembra do soboty 14. septembra bohatý program plný zábavy, hudby, remesiel a gurmánskych zážitkov.

foto: redakcia

Na návštevníkov čakajú vystúpenia známych interpretov, ako sú Kandráčovci, Heľenine oči, Cico Band & René Rendy, či kapela Maliny JAM. Tiež budú pripravené ukážky tradičných remesiel, tvorivé dielne pre deti a množstvo ďalších sprievodných akcií. „Dni mesta a náš tradičný jarmok sú každoročne výnimočnou udalosťou. Srdečne pozývame všetkých obyvateľov a návštevníkov, aby si prišli vychutnať túto neopakovateľnú atmosféru, zabavili sa a prežili krásne chvíle so svojimi blízkymi,“ uviedol primátor mesta, Ján Prílepok.

Zároveň otvoria športové hry znevýhodnenej mládeže

Program podujatia začne v piatok, 13. septembra, na hlavnom pódii, kde sa spoločným vystúpením predstavia miestne talenty zo ZUŠ P. M. Bohúňa a ZUŠ Pelhřimov. O 17:00 hod. na pódii zahrá jeden z headlinerov tohtoročného jarmoku, populárna kapela Kandráčovci, ktorá navodí skvelú atmosféru. Po nich sa o 18:30 hod. na scéne objaví domáca kapela Shock Band. „O 20:00 hod. sa o pokračovanie dobrej nálady postará Cico Band & René Rendy so svojim energickým vystúpením a hitom „Piatociek“. Vrcholom večera bude koncert skupiny Heľenine oči o 21:30, ktorá roztancuje Hviezdoslavovo námestie svojou unikátnou zmesou piesní. Večer uzavrie diskotéka, ktorá bude trvať až do jednej hodiny ráno,“ predstavila piatkový program Martina Mesárošová, riaditeľka Mestského kultúrneho strediska (MsKS) v Dolnom Kubíne. Pred samotným otvorením jarmoku sa o 13:30 hod. na hlavnom pódii uskutoční otvorenie športových hier telesne znevýhodnenej mládeže, ktoré budú prebiehať v Dolnom Kubíne od 12. do 15. septembra. Na hrách sa predstavia športovci zo Slovenska, Poľska, Česka a Maďarska, ktorí si zmerajú sily v športoch ako atletika, boccia, cyklistika, lukostrelba, plávanie a stolný tenis.

Sobota bude patriť deťom

Sobotný program, 14. septembra, odštartuje detský jarmok organizovaný Základnou školou Janka Matúšku. Riaditeľka MsKS zdôraznila, že sobotňajšie popoludnie bude patriť pre-

dovšetkým deťom, ktoré sa môžu tešiť na komediálnu family show Sranda Banda a na vystúpenie kapely Maliny JAM. Paralympijské športy budú predstavené od 13:00 do 17:00 hod., pričom návštevníci budú mať možnosť si ich aj vyskúšať. Organizátori dúfajú, že dobré počasie podporí vysokú účasť na všetkých plánovaných aktivitách. V prípade nepriaznivého počasia sa program pre deti presunie do estrádnej sály MsKS.

Uzavrú miestne komunikácie

Organizátori apelujú na účastníkov, aby počas podujatia dbali na bezpečnosť a venovali pozornosť svojim osobným veciam. Dôjde aj k viacerým dopravným obmedzeniam v centre mesta. Samospráva preto vyzýva vodičov, aby venovali pozornosť prenosným dopravným značeniam a pokynom polície. V súvislosti s konaním jarmoku dôjde k úplnej uzávierke ciest a miestnych komunikácií od piatku 13. septembra od 4:00 hod. do soboty 14. septembra do 19:00 hod. Počas uzávierky budú uzavreté komunikácie na uliciach Radlinského, Kohútov sad, S. Nováka, Hviezdoslavovo námestie a J. Hollého. Budú tiež uzatvorené parkoviská pri Kolibe, Daňovom úrade, prevádzke PISO SPORT, Rímskokatolíckom úrade a kostole, na Ulici S. Nováka pri ELKOPE a pri gymnáziu. Ako záchytné parkoviská môžu vodiči využiť parkoviská pred VÚB, za Marínou, na Aleji slobody, pred ZUŠ P. M. Bohúňa, pri pošte a na Bysterci.

Autobusy budú premávať zadarmo

Pre uľahčenie pohybu po meste počas jarmoku ponúka samospráva Dolnokubínčanom i návštevníkom mesta aj tento rok MHD zdarma. „V piatok aj v sobotu budú všetky linky MHD pre verejnosť opäť bezplatné. Náklady na cestovné lístky hradí Mesto D. Kubín, tak ako po minulé roky, z výnosov z parkovania. Prosíme preto obyvateľov, ak je to možné, aby nechali svoje auto doma a využili túto možnosť,“ ozrejmil primátor mesta. Podujatie organizuje Mesto D. Kubín v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom.

Martin Buzna

Od Kenez po Kňažiu, od folklóru po komunitu

Na Kňažej si ctia folklór a tradície. Dokazuje to aj 9. ročník podujatia Od Kenez po Kňažiu. Každý rok domáci spoja sily a pripravujú program pre starších aj mladších. Už takmer dekádu si zachovávajú tento zvyk, čím budujú aj svoju komunitu.

Program otvorili divadlom Portál z Prešova s hrou Janko Hraško. Popoludní sa na pódiu prestriedalo niekoľko folklórnych skupín. Hudobné okno otvoril súbor s najmladšími účastníkmi – Detský folklórny súbor Kňažanček. „Ďalej sme pokračovali folklórnymi slávnosťami pod vrbami. Prizvali sme si folklórne súbory a spevácke skupiny z blízkeho a možno aj trochu vzdialenejšieho okolia,“ povedala Jana Greššová z OZ Krpček. Účinkujúci boli z Medzibrodia, Veličnej, Žaškova, Bzín a nechýbala ani domáca folklórna skupina Kňažan. „Okrem toho, že sa tieto folklórne skupiny stretnú, divákovi ukážu, čo nové si za ten rok dokázali pripraviť. Bola tu veľmi dobrá a tvorivá atmosféra. Hlavne však priateľská v duchu folklóru a tradícií,“ doplnila Jana Greššová.

Minulosť na fotografiách

Výstava fotografií čepcov dolnej Oravy bola nostalgiou najmä pre staršiu generáciu, no zaujala aj mladších. Výstavu zapožičalo Oravské kultúrne stredisko. „Pre deti boli pripravené tvorivé dielne, maľovanie na tvár a rôzne zaujímavé atrakcie. Novinkou boli naše mladé podnikateľky. Deti, ktoré si pripravili predajný stánok s domácimi sirupmi, teda bylinkové miešané zmesi. Dokonca pripravili aj voňavé a chutné palacinky,“ vyzdvihla Jana Greššová. „Ďakujeme sponzorom a všetkým

dobrovoľníkom, ktorí priložili ruku k dielu. Samozrejme, v neposlednom rade ďakujeme mestu za finančnú podporu,“ povedal poslanec mestského zastupiteľstva, Ján Briestenský.

text a foto: redakcia

Slovo do ulíc prinášajú už 10 rokov

Už 10 rokov prinášajú do ulíc mesta umelecký prednes a hudbu pod holým nebom. Podujatie Slovo v uliciach v réžii bývalých pedagogičiek Danky a Majky Sabakových, do ktorého pravidelne zapájajú aj našich žiakov, tak oslavuje svoje výročie.

„S touto akciou sme prišli z dôvodu, lebo v uliciach sa necitovalo, nerozprávalo a chceli sme to naše námestie oživiť,“ povedala Majka Sabaková. „Zdalo sa nám, že treba s tým slovom vyjsť do ulíc. Začali sme zapájať aj základné školy a deti z materských škôl. Niekedy nás na námestí bolo dokonca tristo,“ doplnila Danka Sabaková.

Slovo v uliciach presunuli do záhrady denného centra

Tentokrát sa však Slovo v uliciach nekonalo na Hviezdoslavovom námestí. Dejiskom 10-teho ročníka sa stala komunitná záhrada denného centra na ulici Obrancov mieru. „Už sme si povedali, že to možno aj skončíme. Ale predsa sme urobili ďalší ročník. Veľmi milo nás prekvapilo denné centrum. S radosťou sa do toho pustili. Prvýkrát sme nemuseli robiť plagáty. Všetko za nás urobili,“ dodala Danka Sabaková.

Slovo v úcte

Aj ostatný ročník podujatia so sebou priniesol rôzne body

programu. Nechýbalo tradičné umelecké slovo, hudba a priateľské posedenie. „V rámci dnešnej akcie sme si zaspomínali na nás ako na malé deti a toho sa zhostila Súkromná základná škola s materskou školou Jánoš,“ uviedla Danka Sabaková. „Je to veľmi príjemné a milé stretnutie ľudí, ktorí majú v úcte slovo tak, ako nám to prezentovala naša rovesníčka Tánička Rešová. Veľmi dobre sa to počúvalo. Som naozaj vďačná za takéto neformálne stretnutia a dievčatám Sabakovým som vďačná za to, že sa podieľajú na obohacovaní kultúrneho života v našom meste,“ uzavrela jedna z účastníčok podujatia.

text a foto: redakcia

Oravský hrad ešte nepovedal posledné slovo, archeológovia hlásia nové objavy

Vďaka ochrane pamiatky pred „nájazdmi“ hladačov cenností sa podarilo – legálne a profesionálne – nájsť ďalšie cenné archeologické nálezy na ostrom brale Oravského hradu, najnavštevovanejšej turistickej atrakcie v Žilinskom kraji.

To, čo sa nám zdá byť definitívne prebádané a uzavreté, môže aj po rokoch – či skôr po stáročiach – vydať nové svedectvo o živote našich predkov v minulosti. Dokladom toho je aj Oravský hrad, ktorý sa nachádza na strategickom mieste spájajúcom dolnú a hornú Oravu a prvýkrát sa spomína v 13. storočí. História hradného brala však siaha už do praveku. „Oravský hrad je nepochybne jedna z najdôležitejších archeologických lokalít na Orave. Evidujeme tam osídlenie v podstate od doby kamennej, takmer nepretržite až do príchodu Slovanov,“ vysvetľuje archeologička Oravského múzea, Barbora Lofajová Danielová.

Majetok kráľa Mateja Korvína

V priebehu roka 2024 na Oravskom hrade odborníci skúmali „Východnú miestnosť Korvínovho paláca“, ktorá ukrýva dôležité informácie o jeho stavebnom vývoji – práve už od 13. storočia. Doteraz táto miestnosť slúžila ako depozitár geológie a bola verejnosti neprístupná. Sondážou sa archeológom podarilo nájsť tzv. výpadovú bránku z hradu, ktorá viedla k najstrmším, východným svahom skaliska, na ktorom sa hrad vyníma nad riekou Orava. „Obrancovia hradu mohli výpadovú bránu využívať pre útek alebo obídenie hradieb a napadnutie prípadného nepriateľa. Ale takisto aj na likvidáciu odpadu, ktorý ľudia mohli týmto otvorom vyhadzovať

von z hradu, aby sa ho zbavili,“ predpokladá regionálna odborníčka na archeológiu. Výpadová bránka je stará približne 500 rokov. Vek najstaršej zistenej podlahy zdokumentovali bádatelia aj vďaka nálezom mince Ľudovíta II. zo začiatku 16. storočia. Po celkovej obnove východnej miestnosti Korvínovho paláca ju Oravské múzeum plánuje sprístupniť verejnosti a návštevníci tiežvidia samotnú archeologickú sondú.

Tajomný barón s iniciálami NS

Oravský hrad sa dočkal v tomto roku aj ďalšej novinky. Jeho hradné bralo po prvýkrát v histórii podrobne preskúmali pomocou detektoru kovov v spolupráci Oravského múzea, spolku Septentrio a Krajského pamiatkového úradu v Žiline. „Zistili sme tam naozaj veľké množstvo krásnych archeologických nálezov. Potvrdili sme, že lokalita nie je vykradnutá detektoristami. Pravdepodobne preto, že neustále tam bol nejaký dozor. Dnes je to strážnik na Oravskom hrade, ktorý tam pôsobí 24 hodín a kontroluje aj tieto svahy. Ale v minulosti tu boli rôzni kasteláni,“ približuje Barbora Lofajová Danielová. Výskumníkov potešilo objavenie viacerých strieborných mincí Jána Zápoľského, strieborného denára Mateja Korvína či menšej stredovekej mince poľského kráľa Jána I. Albrechta. Medzi novšími nálezmi nechýba zlatý prsteň s iniciálami N a S a barónskou kourunkou. Odborníci tušia, že tento prsteň

by podľa puncu (líška, Rakúsko-Uhorsko 1872-1922) a spomínaných iniciál mohol patriť niektorému z barónov z prelomu 19. a 20. storočia.

Strmé skaly Oravského hradu vydali aj ďalšie poznatky. Nálezy zo svahov dokumentujú dlhotrvajúce využívanie Oravského hradu aj počas vojenských konfliktov v priebehu novoveku (množstvo olovených guľiek z mušket a zrejme aj hradobnej pušky, železná guľa z kanóna Falkonet zo 17./18. storočia), ako aj počas svetových vojen, uvádza Oravské múzeum na svojej webstránke. Nálezy sú ale aj staršieho dáta: archeológovia objavili bronzový hrot šípu a črepy lužickej kultúry, ktoré dokumentujú využívanie hradného brala už v dobe bronzovej až halštatskej, kedy mohol byť vrchol kopca opevnený. Presúvame sa teda približne do obdobia 1 000 rokov pred Kristom.

Oravský hrad po detektorovom prieskume, pričom každý nález bol geodeticky zameraný, možno ešte nepovedal posledné slovo. „Ukázali sa nám tam možnosti pre sondážny výskum v budúcnosti. Pretože na svahoch, kde sme našli najviac mincí, vyzerať by mohli byť staršie úvozové cesty, také terasky, po ktorých sa mohol vstupovať do hradu ešte v období, kedy nebola tretia hradná brána, keď bol hrad vyššie. Ak budeme mať dostupné finančné a kapacitné možnosti,

mohli by sme zrealizovať archeologický výskum v týchto miestach, čo by nám potvrdilo, či tam bola prístupová cesta do hradu alebo nie,“ hovorí B. Lofajová Danielová.

Smer Ostražica

Archeologický výskum neprebíha v našom regióne len na dominantnom zámku s najvyšším bodom 112 metrov nad hladinou rieky Orava. Posledných šesť rokov venujú odborníci pozornosť aj hradisku Ostražica v Nižnej. „Ostražica bola donedávna najsevernejšou lokalitou Oravy z mladšieho praveku. Na sever od Ostražice sme nepoznali žiadne hradisko ani žiadne sídlisko, ktoré by pochádzalo z doby bronzovej alebo železnej. Takže to bol dôvod, prečo som sa rozhodla, že je potrebné túto krásnu lokalitu, o ktorej nič nevieme, preskúmať,“ zveruje sa mladá Barbora, ktorú poznáte nielen ako znalkyňu histórie, ale aj z hudobnej scény. Ostražica bola osídlená pravdepodobne už v 7. storočí pred Kristom, valové opevnenie vzniklo o tristo rokov neskôr. Archeológovia

odhalili spôsob života ľudí na Ostražici, ktorým chutili strukoviny, ale aj hovädzí dobytok, ovce a kozy. Lovili divú zver aj ryby a občas na ich jedálničku skončil aj bobor.

Ďalšia etapa archeologického výskumu na Ostražici by sa mohla uskutočniť už na budúci rok 2025. Medzitým chcú oravskí archeológovia preskúmať novú lokalitu v Pucove. To ale nie je zďaleka všetko. „Ako každý oravský archeológ by som chcela ešte v budúcnosti niekedy v živote skúmať jednu ikonickú archeologickú lokalitu, ktorú máme na Orave, a to Vyšný Kubín, Tupá skala. Takže možno sa mi to niekedy podarí, pretože moderný výskum sa na tejto lokalite ešte neuskutočnil a pochádzajú stádeto asi jedny z najkrajších nálezov nielen na Orave, ale na Slovensku vôbec,“ sníva svoj archeologický sen Barbora Lofajová Danielová z Oravského múzea. Celú reláciu Celou vetou s Barbarou si môžete pozrieť aj v archíve TVDK.

redakcia

Reláciu s archeologickou Oravského múzea B. Lofajovou Danielovou môžete sledovať po načítaní kódu.

Centrálny kríž z roku 1877 v Kňažej čaká reštaurátorský zásah

Kamenný kríž v centre mestskej časti Kňažia po 40-tich rokoch rekonštruujú. Na sviatok sv. Cyrila a Metoda ho demonstovali a previezli, aby práce začali. Jeho počiatok siaha do roku 1877.

„Rozobrali sme vrchnú časť architektúry kríža. Korpus Krista s krížom bol najvrchnejší blok. Plechová strieška bola sekundárna časť. Veľmi dobre plnila svoju funkciu. Ďalším spodným prvkom bola predsadená rímsová hlavica. Tieto dva bloky boli poctivo remeselne realizované z predošlých úprav, zaliate cínovou alebo olovenou spajkou na vtokový kanál. Ostatné časti budeme ďalej skúmať,“ povedal reštaurátor, Stanislav Klúčik. Kríž sa skladá z niekoľkých častí. Tú vrchnú zachovávajú a druhú nahradia pre jej znehodnotený stav. „Spodná architektúra kríža bola opakovane sekundárne pretmelovaná, omietkovaná, dokonca je tam aj murárska sieťka s lepidlom,“ zistil Stanislav Klúčik.

Povrch kameňa mal niekoľko vrstiev

Kríž niekoľkokrát farebne upravili, hoci farba nekorešpondovala s originálom. „Sochárska časť tohto kríža obsahuje korpus Krista, zdvojenú kompozíciu adorujúcich anjelikov s krídlami a bolestnú Pannu Máriu v adoračnom geste. Má zalomené ruky a mierne naklonenú hlavu. Celá kompozícia bolestnej Panny Márie je v esovitej siluete,“ doplnil S. Klúčik. Pre domáчих má kríž duchovnú hodnotu, no považujú ho aj za symbol obce. Starší odkazujú, že jeho nový vizuál má slúžiť najmä mladej generácii. „Je to už dávno, keď bol ešte v dobrom stave, potom sa to pomaly ničilo. Rodičia nás učili, aby sme sa prežehnali vždy, keď sme okolo neho šli,“ spomínal Šimon Trančo, obyvateľ Kňažej.

Pod vrstvami sa skrýva história kríža

Pri rekonštrukcii sa budú reštaurátori inšpirovať dobovou architektúrou z Hornej Lehoty. „Je to tak preto, že tento typ kríža môžeme výskovo aj materiálovo prirovnať ku krížu v Hornej lehote. Okrem toho ho datujeme do toho istého obdobia,“ vysvetlil Stanislav Klúčik. „Som rád, že sa nám podarilo nájsť takýchto odborníkov. Sú to vyštudovaní umelci a môžem povedať, že je tam aj veľa toho duchovna. Je to veľmi

dôležité pri takýchto veciach,“ povedal Ján Briestenský, poslanec mestského zastupiteľstva. „Kríž bol naozaj súčasťou obce dlhé storočia a myslím si, že do toho koloritu Kňažej ďalej patrí. Sme radi, že spoločne sme presvedčili aj ďalších finančných prispievateľov o tom, aby sme odkryli pôvodnú časť kríža a rovnako aj jeho históriu,“ dodala Jana Greššová z občianskeho združenia Krpček. Dokončenie prác a osadenie zrekonštruovaného kríža odhadujú na Veľkú noc budúceho roka.

text a foto: redakcia

Bližší pohľad na proces demontáže kňažanského centrálneho kríža ponúka reportáž mestskej televízie.

Cesta za Lenkou Dusilovou

Sadnete si so speváčkou na okraj fontány na Hviezdoslavovom námestí a rozprávate sa s ňou. Nedávno som dostal otázku, ako to robím, že sa môžem stretnúť s hudobníkmi. Ešte predtým treba zájsť do Vyšného Kubína na koncert lektorov Letnej školy hudby.

foto: Boris Hrudál

Letná škola nie je len o bežných školských predmetoch, kde si žiaci oprášia to, na čo cez prázdniny akosi pozabudli. Je to aj o hudbe. Študenti pod dohľadom skúsených hudobníkov naberajú cenné skúsenosti z ich hudobnej praxe.

Aj o tomto sme sa rozprávali s Lenkou Dusilovou. Nehovoriac o tom, že letné školy hudby sú u našich susedov bežnou záležitosťou. Nedávno som na dve také narazil v Helešové a v Kroměříži. Ešte predtým, než čokoľvek ohľadom hudobníka podniknete, je dobré všimnúť si plagáty na verejných výveskách. Keď som zbadal na plagáte projektu Summer Time Music, že sa tu v úlohe lektorky objaví česká speváčka Lenka Dusilová, povedal som si, že toto mi musí vyjsť. Mal som šesťnásť, keď som ju videl spoločne s Davidom Kollerom na televíznej stanici Viva. Projekt sa volal Pusa. Dala by sa o nej napísať niekoľkostranová slohová práca. Ja spomeniem jej aktuálny album Řeka spred štyroch rokov. „Škoda, že ste nedali Insomniu,“ hovorím jej po koncerte. „Vidíte, to som mohla,“ odpovedá Lenka pri podpisovaní mojich cédečiek. Okrem tejto piesne na albume nájdete aj pieseň Biele kone, Vlákna či Tma. Pieseň Tma mi napadla aj v súvislosti s animovaným filmom Tmání, ku ktorému Lenka napísala pieseň. Film pojednáva o boji človeka s depresiou. Ak ste nestihli koncert vo Vyšnom Kubíne, kludne si do vyhľadávača zadajte Lenka Dusilová, 20 let sólo, kliknite na odkaz v archíve Českej televízie a pustite si jej koncert z paláca Akropolis. Získate tak dokonalý prehľad o jej aktuálnom albume.

Štvrtý ročník festivalu Summer Time Music ale nebol len o Lenke. Úlohy lektorov sa brilantne zhostil kontrabasista Robert Balzar (CZ), v minulosti člen doprovodnej kapely Hany Hegerovej. Na pódiu ho najčastejšie vidíme v spoločnosti Dana Bártu. Daniela Špinera (SK) som naposledy síce videl na dévedéčku Andreja Šebana, najčastejšie ho však vidno s Katkou Koščovou. Najznámejší poľský vibrafonista Bernard Maseli rozbehol svoju kariéru ako člen predkapely na poslednom európskom turné Milesa Davisa. Kornel Fekete Kovács (HU) v súčasnosti pôsobí ako skladateľ a aranžér na scéne súčasnej klasickej a jazzovej hudby nielen v Maďarsku. Ján Kopčák (SK) hrá na viacerých dychových nástrojoch. Vďaka

tomu sa dokáže všestranne uplatniť, či vo svojich vlastných projektoch alebo v projektoch, ku ktorým je prizvaný na hosťovanie (Marián Čekovský, Peter Lipa, I.M.T. Smile, Peter Nagy). Marcin Pater (PL) založil v roku 2016 kapelu Marcin Pater Trio, s ktorou získal množstvo ocenení na prestížnych súťažiach. Bubeník Daniel Šoltís (SK) je zakladajúcim členom oceňovanej česko-slovenskej jazzovej skupiny Vertigo.

Takmer tridsiatka účastníkov hudobného workshopu nielen zo Slovenska sa mala od koho učiť. 9-násobnej držiteľky cien Anděl v rôznych kategóriách, Lenky Dusilovej, som sa opýtal aj na to, ako zvláda tropické, oravské teplo a či sa stihla popozerať po okolí. Odpoveď síce znela, že nie, ale že sa sem určite vráti pozrieť si Oravský hrad. Pozitívne zhodnotila aj spoluprácu so študentami workshopu.

Cesta za rozhovorom pokračuje kontaktovaním manažmentu hudobníka. Občas sa stane, že odpoveď nedostanete. Stačí sa dohodnúť s organizátorom akcie. Janko Šimko sa úlohy sprostredkovateľa zhostil excelentne. Je dobré mať o človeku, s ktorým idete robiť rozhovor, aspoň základný prehľad. Dnes sa to dá v pohode naštudovať. Keďže tvorbu tejto dámy sledujem od roku 1994, nedalo mi sa jej neopýtať, či je nejaký hudobný štýl, do ktorého by nikdy nešla. „Fúha, to ste ma zaskočili,“ reaguje multižánrová speváčka.

Kto prišiel 13. augusta na Hviezdoslavovo námestie, nenudil sa. Festival totiž vyvrcholil spoločným koncertom študentov štvrtého ročníka Letnej školy hudby. „Sú to makači,“ hovorí mi spevák z kapely Oravia. Z reakcií ľudí bolo vidieť, že sa bavia, čo nielen mňa utvrdilo v tom, že aj tzv. menšinový hudobný žáner má na Orave svoje miesto. S Lenkou sme sa dočkali aj otázky jej výberového CD. Dal som jej do ruky papierik s jej piatimi piesňami, ktoré by mohli tvoriť základ jej prípadnej bestofky. Aby sme dokončili našu cestu za hudobníkom, tréma v začiatkoch je normálna. Treba však zostať pokojný. Niektorí majú odpovede na otázky vopred premyslené, iní reagujú bezprostredne. Bol to aj prípad Lenky Dusilovej.

Boris Hrudál, hudobný recenzent

S letnými prázdninami zavítali do Or. galérie nové expozície

Letné prázdniny so sebou priniesli aj nové expozície v Or.galérii. Otvorili ich vo štvrtok 27. júna. Milovníci umenia po vstupe do Veľkej výstavnej siene obdivovali diela Doroty Sadovskej.

Jej doménou je ľudské telo z rôznych uhlov pohľadu. Vníma ho ako hmotu, ale tiež ako nositeľa gesta či emócie. Výstava je celkovo o prepojení tela a krajiny v spirituálnom zmysle. Skúma hranice vnútra a vonkajška, pozície ja a my, subjektu a objektu. „Výstava sa špecializuje na inšpiráciu oravskou krajinou, oravským krajom, a preto zelené telo kombinuje určitú formu autorkinej pripravenosti byť aj angažovanou umelkyňou a čiastočne inšpirovať sa tendenciami ekofeminizmu. Zároveň táto výstava je aj prierezom jej tridsaťročnej kariéry, a to predovšetkým v maliarskom médiu. Na výstave môžeme vidieť nielen maľbu, závesnú maľbu, ale aj prácu s maliarskym plátnom. Teraz sa nachádzame v druhej výstavnej sále projektu performatívneho projektu zelené šaty, ktorý začal v roku 2013. Máme tu nielen fotografie tohto projektu práve z tých prvých desiatich rokov, ale bude tu aj záznam z performácie, ktorá bola súčasťou vernisáže. Sama autorka si obliekla zelené šaty, ktoré majú evokovať náš kolobeh života,“ povedala Lenka Sýkorová, kurátorka výstavy.

Naposledy v roku 2006

Vernisáž sprístupnila aj novú výstavu v malej výstavnej sieni župného domu. Jej priestory dotvárajú diela Bély Kolčákovskej, ktorá v oravskej galérii naposledy vystavovala v roku 2006. „Tentokrát je koncepcia venovaná práve námetom alebo rôznym symbolom, ktoré pani Kolčáková používa a ku ktorým

sa cyklicky vracia, ako sú napríklad torzá, šachovnica, kráter alebo jablko. Béla Kolčáková vychádza predovšetkým z pražského prostredia, z ktorého pochádza. Inšpiruje sa magickým realizmom, ale aj surrealizmom a tendenciami, ktoré jej pri naša tvorba Jana Zrzavého a surrealistky Marie Čermínovej. Čo sa týka slovenského prostredia, pre ňu bol veľmi dôležitý pobyt na Orave, ktorý absolvovala po boku svojho manžela. Tu ju oslovila predovšetkým slovenská moderna a povojnové tendencie,“ uviedla Katarína Matušková, kurátorka výstavy. „Táto výstava je ukážkou posledných pätnástich rokov. Čiže taká novšia tvorba. Sú tu aj niektoré staršie obrazy, ktoré sú väčšinou v majetku oravskej galérie a sú tu aj obrazy, ktoré som si požičala od súkromných zberateľov, ktorí si ich odo mňa kúpili,“ uzavrela Béla Kolčáková. Expozícia Bély Kolčákovskej – Cesta, v malej výstavnej sieni, ako aj výstavu Dorota Sadovská - Zelené telo, vo veľkej výstavnej sieni, môžete v Oravskej galérii navštíviť do 6. októbra.

text a foto: redakcia

Na Klavírnych talentoch pre Európu obhájilo titul Slovensko

Mária Heinzová dosiahla počas hudobnej kariéry akademické aj profesionálne úspechy. Na pódiu sprevádzala známe osobnosti, nahrávala so slovenským telerozhlasom, koncertovala v Anglicku, Grécku, Rakúsku, Nemecku, Ukrajine aj v Čechách.

Teraz sa vrátila na rodnú Oravu ako docentka Vysokej školy muzických umení s bohatými skúsenosťami. Na piatom ročníku Klavírnych talentov pre Európu hodnotila mladých hudobníkov. Naposledy sme pre vás zdokumentovali 27. ročník sláčikovej súťaže Talenty pre Európu. Práve z nej pred piatimi rokmi vznikla jej klavírna verzia. „Pre mňa interpretačná súťaž znamená podporu mladých a talentovaných klaviristov, ktorí prostredníctvom súťaže získavajú ďalšie skúsenosti a môžu sa konfrontovať so svojimi kolegami,“ skonštatovala porotkyňa Mária Heinzová. „Začiatky boli náročné. Prišla do toho korona a celý proces sa zabrzdil. Tento rok sa skutočne ukázal formát, ktorý sme pripravili a s tým aj kvalita podmienok súťaže,“ zhodnotil riaditeľ súťaže, Leonard Vajdulák.

Počet účastníkov sa viac ako zdvojnásobil

Celkovo súťažilo 48 klaviristov z Poľska, Česka, Číny a tiež zo Slovenska. Doteraz boli držiteľia hlavnej ceny najmä Poliáci.

Tento rok to bol ich reprezentant, ktorý vystúpil s vlastnou skladbou. Slovensko obhájilo svoj minuloročný titul a cenu si odniesol tento rok Viktor Illés z bratislavského konzervatória. Jeho výkon hodnotila šesť-členná porota. Predsedala jej Mária Heinzová aj ďalší pedagógovia zo slovenských konzervatórií. „Zo zahraničných porotcov to boli pán Uki Ovaskainen. Je to mimoriadny klavirista a považuje sa za jedného z najlepších komorných hráčov v Európe. Małgorzata Ledwoń je pani riaditeľka veľkej hudobnej školy z Čenstochovej. Takisto má krásne pedagogické výsledky,“ prezradil L. Vajdulák.

Každý súťažiaci prekonal svoju komfortnú zónu

„Pre mňa je cenný každý jeden účastník súťaže, pretože ide so svojou kožou na trh. Musí prekonávať ťažkosti, musí ustáť trénu. Musí skrátka prejsť situáciami, ktoré budú mať pre neho cenu aj v jeho bežnom živote. Ide o schopnosti a zručnosti dotiahnuť veci do konca, nevzdávať sa a prekonať prekážky,“ povzbudila súťažiacich Mária Heinzová. Mladé talenty súťažili v štyroch kategóriách podľa veku. Okrem sólových interpretov ocenili aj komorné čísla.

redakcia

Atmosféru súťaže a ukážky hudobných čísel môžete vidieť aj v reportáži TVDK.

Barbora Bajčiová je naďalej najsilnejšou ženou sveta

Ladies and gentlemen, welcome Barbora Bajciová! Týmito slovami privítal moderátor na vrcholovom športovom podujatí rodáčku zo Žaškova, ktorej sa podaril začiatkom leta ďalší fenomenálny úspech. Barbora Bajčiová zvíťazila v súťaži East vs. West v pretláčaní sa na pravú ruku. Porazila litovskú pretekárku Egle Vaitkute a obhájila tak status najsilnejšej ženy sveta. Úspešná športovkyňa z Oravy sa znovu zapísala zlatými písmenami do dejín armwrestlingu.

Sebavedome a isto

„V sobotu 6. júla, keď som sa ráno zobudila, som si povedala, dnes je môj deň. Tak to aj bolo,“ spomína Barbora, ktorá bola sama zo seba prekvapená, že necíti v taký osudný okamih žiadnu nervozitu a jej srdce bije na pokojných 67 pulzov za minútu. Za úspechom v tureckom Istanbule určite stojí aj dôkladný tréning, ktorého súčasťou bolo aj pretláčanie sa s najlepšimi európskymi borcami. Barbora sa na ostro sledovaný zápas koncentrovala až 14 týždňov. Išlo o veľa: obhájiť status najsilnejšej ženy sveta a nadviazať na vlnajšie víťazstvo nad legendárnou Gabrielou Vasconcelos. „Príprava bola jedna z tých fyzicky aj psychicky najnáročnejších. Hodnotím ju ako kvalitnú, sústredila som sa na súperkinu fískultúru, máme podobný typ rúk, veľkú dľaň, takže aj tých

sparing partnerov som si volila presne podľa nej.“

Jasná dominancia

Súboj o titul mal podobu 7 kôl, z ktorých naša rodáčka musela vyhrať 4. Pri stave 2:0 Barbora nadobudla definitívnu istotu a nenechala si víťazstvo ujst. Egle Vaitkute z Litvy na opačnej strane stola nič nedarovala a napokon dominovala celému zápasu s výsledkom 4:0. Barbora si odnáša opasok z prestížneho podujatia, ktoré by sa dalo prirovnať k medzinárodne úspešným projektom ako Oktagon alebo UFC so zameraním iba na pretláčanie sa rukou. Stretávajú sa tam najlepší z najlepších z celého sveta. V Turecku sa pre potešenie fanúšikov pretláčala aj s legendárnym Devonom Larrattom, ktorý si s Barbarou zavtipkoval, že ak by mu mal niekto zlomiť ruku, nech je to práve ona. Video sa stalo virálnym a len doteraz si ho pozrelo viac ako 274-tisíc divákov.

Na obzore svetové majstrovstvá

Už teraz si Oravčanka robí chůtky na ďalší súboj, ktorý sa v súťaži East vs. West uskutoční v novembri s poradovým číslom 14. Dovtedy ju ale v auguste ešte čakajú majstrovstvá sveta (MS) v moldavskom Kišínove. „Po roku sa opäť objavím na MS, keďže som mi-

nulý rok musela vynechať kvôli operácii a zraneniu a verím, že sa mi podarí obhájiť ďalšie dva tituly pre Slovensko a pre Dolný Kubín,“ hovorí B. Bajčiová. Poranené ľavé zápästie má už v 100% forme a 24-ročná Barbora zo Žaškova sa chystá na novú sezónu. Cieľom je pridať k doterajším 49 medailám získaným v juniorských a seniorských kategóriách z majstrovstiev Európy aj sveta ďalšie cenné kovy. Barbora je vďačná, že môže trénovať v priestoroch obchodnej akadémie. Od jesene by k armwrestlingu chcela priviesť aj ďalších mladých ľudí v súťaži Silná ruka stredných škôl. „Od septembra by som chcela pokračovať na stredných školách v minilige, ktorá bola pre mňa úspešná, ale podľa mňa aj pre študentov. Ukázalo sa veľa talentov a dúfam, že v tomto trende budem pokračovať možno aj v iných okresoch.“ O silné ruky prejavili záujem Liptovský Mikuláš, Trstená aj Tvrdošín.

Barbora Bajčiová tiež plánuje založiť športový klub pretláčania v D. Kubíne a tým potvrdiť status mesta ako mekky športu zameraného na silu a výdrž. Ako sa píše na jej Instagrame - „Úspech nie je náhoda. Je to tvrdá práca, vytrvalosť, obeta a zo všetkého najviac láska.“

redakcia

Činky dvíhali vonku, prvýkrát na letnom štadióne

Štyri pódiové umiestnenia získal domáci klub HITS Vzpieranie na šiestom ročníku dolnokubínskeho openair. Konkurovali vyše tridsiatim pretekárom zo slovenských, českých aj poľských klubov.

„Prvýkrát súťažime na tartane. Je to omnoho lepšie ako na parkovisku. Ľudia si to pochvalujú,“ zhodnotil Tomáš Chovanec z HITS. Vzpieranie D. Kubín. Mesto reprezentovalo šesť pretekárov, pričom mali zastúpenie vo všetkých kategóriách. Hoci reprezentovali klub ako najmladší členovia, ich mená boli v tabuľke výsledkov vysoko. Pripravkármi Stanislav Chovanec a Maroš

Bakoš v dvojboji obsadili tretie a štvrté miesto. Najúspešnejší bol Jozef Bakoš, ktorý vybojoval prvé miesto v kategórii starších žiakov. Hneď za ním sa umiestnil Lukáš Valko. Michal Kvas obsadil druhé miesto v kategórii mladších žiakov. „Bol som dvakrát do týždňa na tréningu, kde som dvíhal základy,“ povedal domáci reprezentant, Jozef Bakoš. „Chcem ukázať svoj výkon a dokázať, že na to mám,“ hovorí jeho tímový kolega, Lukáš Valko. Michal bol so svojím výkonom veľmi spokojný. „Pripravoval som sa na to dlhšie. Týždeň som trénoval iba techniku, trh, nadhod a ešte nejaké doplnovačky, ako drepy, výťahy. Škoda toho posledného pokusu, ale nadhod mi vyšiel krásne.“

Kubínsky vzpieračský klub už v polovici sezóny nazbieral niekoľko úspechov. Niekoľko súťaží ich stále čaká. „Všetko

je ešte pred nami. Finále mužských, dorasteneckých aj žiackych kôl. Jediné, čo máme za sebou, sú majstrovské súťaže, kde sme mali dorastenecké aj žiacke umiestnenia. Vrchol sezóny bude asi začiatkom októbra. Naši muži a ženy nastúpia na finálové kolo extraligy a ligy žien,“ vysvetlil Tomáš Chovanec.

text a foto: redakcia

Jazda na koni im prináša slobodu

Lásku ku koňom v sebe objavili už v detstve. Venujú im každú chvíľu a starostlivosť o nich im zaberie celý deň. Hovoríme o milovníkoch koní, ktorí reprezentujú Hobby Horses Club.

Ten ponúka voľnočasové aktivity so zameraním na hobby jazdenie, ako aj jazdecké a chovatelské vzdelávanie. „Koníky boli vždy moja vášeň. Vždy to boli pre mňa inteligentné, nádherné zvieratá a spirituálne bytosti. Obdivujem aj ich atletickú úroveň, ktorú majú a to, aké dokážu byť láskavé k ostatným tvorom, hlavne k deťom. Takže už v skorom veku som sa rozhodla, že sa budem venovať koňom a popritom vychovávať nové generácie k tomu, aby sme v priateľskej a múdrej atmosfére dokázali vychovávať aj zvieratá okolo seba,“ povedala Veronika Gregorcová, majiteľka klubu. „Vášeň ku koňom mám od detstva. Ale tu do klubu som sa dostala aj s mojimi tromi deťmi pred štyrmi rokmi. Najskôr začal jazdiť syn, potom ja, pridala sa dcéra a ďalší syn. Takže túto filozofiu zdieľame už spoločne a už nás to asi nikdy ani nepustí,“ uviedla Zdenka Zubeková, vedúca klubu.

Klub funguje už dekádu

Hobby Horses Club založili už pred 10 rokmi. Milovníkom koní prinášajú

equestrian vzdelávanie. Klub nájdete na dvoch miestach. Vo Veličnej a v Liptovskej Sielnici. „V Liptovskej Sielnici je špičkové športovisko a nájomná stajňa. Je tu hala a konajú sa tu preteky.

Priestory vo Veličnej sú naopak otvorené, sú v prírode. Ponúkame komplexné equestrian vzdelávanie pre všetky vekové kategórie. Začíname s deťmi od troch rokov a máme programy aj pre staršie vekové kategórie. Ponúkame jazdenie na úrovni hobby jazdec,“ doplnila Veronika Gregorcová. Máme dva programy basic a medium. Každý z nich má 10 metodických lekcí. Trvajú jednu až tri hodiny. „Záleží od toho, aký program si navolíme, aké je počasie, aká je spôsobilosť či veková kategória,“ dodala Veronika Gregorcová.

Naučia sa všetko, čo kone potrebujú

V klube naučia deti o koňoch všetko. Začína sa od úplných základov. „Deťičky sa učia komplexne všetko. Ako prvé sa učia zásady bezpečnosti, štandardy komunikácie s koníkom, naučia sa správne o koňa starať a základy jazdenia a podobne.“ Vo Veličnej sa starajú o päť koní a v Liptovskej Sielnici o dva. „Starostlivosť v obidvoch stajniach je rovnaká. Deťičky ich krmia, čistia, sedlajú, umývajú a robia aj špeciálnu starostlivosť o kopytka, to znamená, že dávajú krémy na kopytá a starajú sa o vlasy. Toto majú deti zo všetkého najradšej,“ poznamenala Veronika Gre-

gorcová. „Ide im to vynikajúco, akurát by som poznamenala, že mnoho ľudí si predstavuje jazdectvo ako jednoduchú záležitosť, že sadnem za koňa a idem cváľať. U nás je filozofia postavená úplne inak. Tu sa veľmi dlho kráča na koni. Učíme sa, ako na ňom získať naozaj perfektnú rovnováhu, aby sme boli pri akomkoľvek pohybe zžití s koňom a usedeli to,“ opisuje Zdenka Zubeková. „V klube máme aj iné zvieratá, a to kozy a psov. Zachraňujeme zvieratá, o ktoré sa deti kompletne starajú. Krmia ich, odčervujú, učia sa zdravovede, doja kozy alebo idú dať mlieko na rozbor,“ uzavrela Veronika Gregorcová.

text a foto: redakcia

Pozrite sa, ako prebieha starostlivosť o kone a jazdenie v Hobby Horses Club.

foto: redakcia

Dolný Kubín bude hostiť medzinárodné parašportové hry mládeže

Metropola dolnej Oravy bude od 12. do 15. septembra hostiť veľké parašportové podujatie s medzinárodnou účasťou. Nominovali sa naň mladí a začínajúci športovci z Českej republiky, Poľska, Maďarska a domáci účastníci z celého Slovenska.

I Prihlásených je celkovo 88 športovcov a 64 asistentov. „Môžeme očakávať, že tu budú športovci zo štyroch krajín Európy v šiestich športoch. Privítame telesne znevýhodnených športovcov vo veku od 10 do 26 rokov, takže naozaj široké spektrum súťažiacich aj súťaží. Športy budú: atletika, boccia, stolný tenis, plávanie, lukostrelba a cyklistika. Program je naozaj bohatý a je sa na čo tešiť,“ zhodnotil Pavel Bílik zo Slovenského zväzu telesne postihnutých športovcov.

Dominujú boccisti a plavci

Zo šiestich športov, ktoré sú na programe hier, má najpočetnejšie zastúpenie boccia a plávanie. Tie sľubujú aj najvyššiu športovú úroveň, keď sa v priamej konfrontácii stretnú viacerí juniorskí reprezentanti krajín V4-ky. Na podujatí môžu štartovať aj parašportovci, ktorí s daným športom nemajú pravidelnú súťažnú skúsenosť. „Tá úroveň v boccia a v plávaní bude mať európske parametre. Čo sa týka ďalších športov, tam práve otvára priestor aj začínajúcim športovcom. Športovci bežne absolvujú na medzinárodných podujatiach klasifikačný proces, kde im pridelia športovú triedu, v ktorej súťažia. Športovci, ktorí sem prídu a sú začínajúci, nemajú túto klasifikáciu a budú oklasifikovaní tu. Čiže budú správne a regulárne zaradení do súťaží. Je veľký predpoklad, že víťazi z tohto ročníka sa v roku 2026

zúčastnia veľkých medzinárodných hier mládeže,“ vysvetlil Pavel Bílik.

Úspešná dolnokubínska generálka

Slovenské kolo športových hier telesne znevýhodnenej mládeže bolo minulú jeseň práve v Dolnom Kubíne. Usporiadatelia si chceli preveriť kvalitu športovísk a infraštruktúry, ako aj pripravenosti mesta na paracentrum národného významu. „My sme s myšlienkou športových hier mládeže prišli ešte pred dvomi rokmi s tým, že budú každý rok v inom meste. Keď sme však absolvovali prvý ročník v Dolnom Kubíne v roku 2024, pochopili sme, že málokteré mesto na Slovensku je dnes pripravené na to, aby zorganizovalo podobné podujatie. Športovci nám písali počas roka, že to je presne podujatie, ktoré telesne znevýhodnení mladí športovci potrebujú, aby sa mohli konfrontovať, zísť sa raz do roka, porovnať si svoju výkonnosť, skúsenosti. Takže sme si povedali, poďme to posunúť ďalej. Dnes je už jasné, že Dolný Kubín sa stane veľkým centrom športu zdravotne znevýhodnených. Takže ak bude možnosť, tak sa veľmi radi budeme vždy do Dolného Kubína vracaať,“ ozrejmil Pavel Bílik.

Predstavia sa počas jarmoku

Veľkým lákadlom hier bude v tomto roku aj skutočnosť, že sa konajú takmer bezprostredne po ukončení paralympiády v Paríži. V rámci sprievodného

programu sa preto v Dolnom Kubíne počas jarmoku predstaví početná výprava slovenských paralympionikov. V priestore pri zimnom štadióne zas budú ukázkové paralympijské športy, do ktorých sa môžu zapojiť všetci návštevníci hier, od detí až po dospelých. „Celým zmyslom nášho športu je otvoriť ho pre širokú verejnosť, pre zdravých ľudí, aby si vedeli predstaviť, čo znamená šport telesne a zdravotne znevýhodnených. Čiže budeme veľmi radi, keď sa do tohto podujatia akýmkoľvek spôsobom zapoja aj ľudia z Dolného Kubína a okolia. Potenciál jarmoku vidíme práve v tom, že mnohí jeho návštevníci zablúdia aj na podujatia našich športových hier,“ dodal na záver Pavel Bílik.

redakcia

Tím BlueSky Butterflies je bronzový, sezónu ukončil v play-off českej ligy

Paraflorbaldový tím BlueSky Butterflies ukončil sezónu historickým úspechom. Ako jediný slovenský zástupca v českej Powerchair Hockey lige uzavrel sezónu v play-off získaním bronzového umiestnenia.

„Skončili sme na treťom mieste v českej lige. Prvýkrát v histórii sme získali medailu. Sme veľmi radi, lebo v krátkom čase urobil náš tím veľký pokrok. Finálový turnaj bol v Prahe, kde sme porazili mužstvo Plzne,“ povedal Miroslav Dráb, manažér športového klubu BlueSky Butterflies. „Dlho sme čakali, kým sme sa konečne umiestnili. Stále sme boli na konci chvosta. Tento rok bol konečne prelomový. Náš tím sa natolko zlepšil, že sme boli naozaj konkurencieschopní. Snažili sme sa dodržiavať taktiku a všetky rady nášho trénera. Na základe toho sme nakoniec aj zvíťazili. Je to veľký pocit zadostučnenia po tej všetkej práci a hlavne toho odopierania. Tieto víkendy sú náročné, ako časovo tak aj finančne. Takže o to viac je potom výhra sladšia a má význam,“ zhodnotil Norbert Suchánek z BlueSky Butterflies.

V júli na domácej palubovke

Hráči tímu sa zišli v Dolnom Kubíne, kde majú svoju základňu. Od soboty 13. až do stredy 17. júla sa v našom meste konalo letné sústredenie tímu. Hráči sa na ňom pripravovali na novú sezónu. „Dvakrát do dňa máme tréning a čaká nás aj spoločný guláš, kde si povieme,

čo nás čaká v nasledujúcej sezóne. Som veľmi rád, že na toto sústredenie prišli aj nováčikovia, ktorí sa prvýkrát stotožňujú s týmto športom. Následne, ako sa bude blížiť súťaž, budeme dávať dokopy hráčov, ktorí budú môcť hrať a možno pribudne aj nejaký nováčik,“ dodal Miroslav Dráb. „Snažíme sa tu jednak pílovať herné taktiky, zlepšovať individuálne schopnosti každého hráča. Máme tu aj nováčikov, ktorých sa snažíme do hry zaškoliť a naučiť ich základy,“ doplnil Norbert Suchánek.

Plný kalendár

Hráčov je sedemnaásť a sú z celého Slovenska. Jeden člen tímu je aj z D. Kubína. Nových hráčov majú trochu. Stále sa však do tímu môžu pridať ďalší. „Stačí, keď si záujemca pozrie našu webovú stránku alebo sa ozve mne a už ho budeme inštruovať,“ pozýva nových hráčov Miroslav Dráb. Hráči majú nabitý program, pripravujú sa na ďalšie náročné zápasy. „Čaká nás nové ligové kolo. Začína sezóna 2024/2025, ktorá začne v Plzni. Ešte predtým 7. septembra by sme mali odprezentovať powerchair hokej u nás v Bratislave, na medzinárodnom florbalovom turnaji v budove športu. Potom o týždeň máme prvé li-

gové kolo v Plzni a potom druholigové kolo opäť tu v Kňažej,“ zhrnul Norbert Suchánek. Športový klub podporuje aj Nadácia Kia v rámci grantového programu Inšpirácia pohybom 2024. „Pre nás je jedným z hlavných cieľov, aby sme podporovali práve ľudí, ktorí nemajú toľko príležitostí alebo šancí zaradiť sa do obvyčajného života. Títo športovci sú pre nás inšpiráciou, sú pre nás motiváciou. Má to zmysel podporovať takéto projekty, aby sa naozaj cítili lepšie. Zároveň chceme ukázať aj ostatným, že môžeme spolu pomáhať a robiť lepšie veci,“ uzavrela Darina Mikušová, projektová koordinátorka Nadácie Kia.

text a foto: redakcia

V D. Kubíne sa zišla juniorská reprezentácia v boccii

Do D. Kubína prišla v polovici júla juniorská reprezentácia v boccii pod vedením paralympijskej víťazky, Michaely Balcovej, ktorá má na starosti juniorský tím.

„V septembri sa u nás uskutočnia medzinárodné športové hry zdravotne znevýhodnenej mládeže. V športovej hale v Kňažej bude aj boccia. Okrem sústredenia si tu prišli vyskúšať halu a všetko, čo k tomu patrí. V time je aj paralympionička Eliška Jankechová, ktorá sa pripravuje na paralympiádu,“ povedal Miroslav Dráb, člen výkonného výboru SPV, zodpovedný za telesne znevýhodnených ľudí. „Sústredenia sa zúčastňuje deväť športovcov, ktorí sa budú snažiť zlepšovať svoje schopnosti. Sme radi, že môžeme byť tu v D. Kubíne a že sme si mohli prísť vyskúšať túto športovú halu,“ doplnila Michaela Balcová, trénerka juniorského tímu boccie.

Je pre všetkých

Boccia je šport určený pre ľudí s najťažšími formami zdravotného postihnutia. Umožňuje zažiť športové súťaženie ľuďom, ktorí sa ziadnemu inému športu venovať nemôžu. „Boccia je v podstate šport podobný petangu. Hráme so sadou trinástich loptičiek. Jeden športovec má šesť červených loptičiek, druhý má šesť modrých. Cieľom hry je dostať sa čo najbližšie k cieľovej lopte, ktorá je biela a volá sa jack. Športovci, ktorí sa dostanú svojou farbou bližšie k bielej lopte, získavajú body,“ opisuje Michaela Balcová.

Ich domovským stánkom sa možno stane Dolný Kubín

Boccisti trénujú v Piešťanoch a v Bratislave. Svoj domovský stánok však zatiaľ nemajú. Je teda šanca, že v Dolnom Kubíne bude mať svoje zázemie aj tento šport. Hala v Kňažej splňa po kompletnej rekonštrukcii všetky podmienky pre športy určené pre zdravotne znevýhodnených ľudí. „Väčšina hráčov je z celého Slovenska. Po sústredení sme zhodnotili, že táto hala je pre nich ideálna a je

pre nich dostupná z celého Slovenska,“ uviedol Miroslav Dráb. „Veľmi pekne by som chcela poďakovať mestu Dolný Kubín a takisto Nadácii SPP, vďaka ktorým tento projekt môže byť uskutočnený,“ ďakuje Michaela Balcová, trénerka juniorského tímu boccie.

text a foto: redakcia

Ak sa chcete pozrieť, ako vyzerá šport boccia v praxi, naskenujte kód.

Zápisky z ms. kroniky- rok 1976 (III. časť)

V našej rubrike pokračujeme zápiskami z roku 1976. Na úvod to bude pár viet o milovníkovi prírody, pánovi Pačesovi z Kňažej. Potom si pripomenieme vystúpenie Karola Duchoňa a jeho skupiny a trochu zabrdneme do politiky, keď kňazi z celej Oravy boli pozvaní na besedu, venovanú okrem iného aj záverom XV. zjazdu KSČ. Už v roku 1976 sme bojovali s dopravnými nehodami a nárastom počtu automobilov, aj keď situácia na cestách sa nedala porovnať s tou terajšou. Čo sa bude diať o ďalších 50 rokov? Viete, čo je to stenografia a stenotypia? Ak nie, pozrite si v slovníku cudzích slov. Dievčatá zo SEŠ boli v týchto disciplínach úspešné. Na záver ešte informácia o ukončení rekonštrukcie chaty na Kubínskej holi a zámer pokračovania výstavby sídliska Brezovec. Nech sa Vám dobre spomína.

Zápas na letnom štadióne (1976). Foto: Ján Brodňanský

Jeden z hubárov, zberáčov samorastov

Vychádzky do prírody teraz na jar, ba aj v lete, v jeseni či v zime, bývajú pre ľudský organizmus jedným z najpríjemnejších osviežení. Mnohí z nás takéto vychádzky spájajú so zbieraním lesných plodín a húb, a tak sú dvojnásobne užitočné. Tak nejako si počína aj mechanik zo skúšobne ložísk v n. p. ZVL D. Kubín, Jozef Pačesa, ktorý niekedy zbieranie húb či malín vymení za hľadanie samorastov. A to veru nie je o nič ľahšie, veď si treba všimnúť každý vyvrátený koreň stromu, ba nedajú sa obchádzať bez povšimnutia ani haluze, váľajúce sa po zemi, lebo všade tam sa môže dobrý samorast odkryť.

Jozef Pačesa býva v Kňažej, a tak zvyčajne jeho vychádzky vedú do terénov pod Kubínsku hoľu. Tu sa mu podarilo nájsť niekoľko pekných samorastov, hoci tomuto koníčku sa nevenuje dlhú dobu. Hlavnou vecou je mať dobré oči a v spleti koreňov vybrať „malé umelecké dielo“, ktoré bude niečo pripomínať, či už človeka, zvieru, alebo vec v hlavných rysoch, a pritom sa stane ozdobou bytu. Doterajšie nálezy samorastov prezrádzajú, že on také oči má. Najdené samorasty Jozef Pačesa potom vo svojej dielničke opravuje, samorast zbaví všetkého nepotrebného, vyhladí jeho povrch, zhotoví podstavec, naň upevní samorast a nakoniec na to nanesie priehľadný lak. Práca je hotová. Samorast môže skrásliť vnútro bytu. Príroda sa v týchto dňoch začína prebúdzajú a bude vítať čoraz viac návštevníkov. Ak sa vám samorasty páčia, naša oravská príroda vám ich ponúkne, tak ako Jozefovi Pačesovi.

Uchvátil celú sálu

Dňa 19. mája 1976 účinkoval v Závodnom klube ROH ZVL

v mestskej časti Kňažia milovník populárnej hudby Karol Duchoň so svojím programom „Farebný rytmus“. V programe spoluúčinkovala aj Marika Klesniaková, štvorčlenná baletná skupina a hudobná skupina „Prognóza“ pod vedením E. Frátrika. Karol Duchoň navštívil už mnohé mestá na Slovensku, a teraz zavítal aj na Oravu. Keď tento populárny spevák vystupoval aj so svojou skupinou na pódium Závodného klubu ZVL Dolný Kubín – Kňažia, diváci ho privítali búrlivým potleskom. Pre nás, Oravcov, je známy svojimi piesňami z rozhlasu a televízie, magnetofónových pásoch, no teraz sa jeho oduševnený spev niesol sálou klubu a uchvátil všetkých divákov. Mali možnosť počuť pesničky známe i menej známe, ale všetky sa páčili rovnako. Spev, ozývajúci sa z pódia, a potlesk publika, to bola súhra, ktorá aspoň na malú chvíľu dala zabudnúť na všedné starosti. Hlásateľka Neubauerová sa za celú skupinu rozlúčila slovami vďaky za strávenie pekného večera a ubezpečila všetkých, že v čo najkratšom čase sa do dolnokubínskeho okresu opäť vrátia.

Beseda s kňazmi

V zasadačke ONV v Dolnom Kubíne sa uskutočnila beseda rímsko-katolíckych kňazov z nášho okresu s predstaviteľmi školských a kultúrnych pracovníkov a predstaviteľov okresných orgánov. V úvode vystúpil predseda ONV, Juraj Murina. Informoval prítomných o záveroch XV. zjazdu KSČ, KSS, krajскеj a okresnej konferencie. Súčasne uviedol, ako národné výbory rozpracúvajú a idú realizovať uznesenia a úlohy, vyplývajúce z uvedených stranických orgánov. Zdôraznil otázky organizátorskej a kultúrno-výchovnej práce i úlohy, ktoré nás čakajú v oblasti investičnej výstavby, rozširovania a skvalit-

ňovania služieb obyvateľstvu, skrášľovania a zlepšovania životného i pracovného prostredia a ďalšie otázky.

V diskusii vystúpil aj Dr. Homola, zástupca Ministerstva kultúry SSR. Zaujal stanovisko k otázkam mierovej práce a ďalším úlohám, na čo má byť orientovaná práca rímsko-katolíckych duchovných kňazov v najbližšom období. K nadhodným otázkam diskutovalo aj niekoľko kňazov. Poukázali na pozitívne výsledky, dosiahnuté v našom okrese za posledné obdobie a prislúbili, že i naďalej budú pracovať tak, aby posilnili našu vlasť, a tak pomohli upevňovať svetový mier, vychádzajúc zo správy ÚV KSČ, prednesenej generálnym tajomníkom ÚV KSČ a prezidentom ČSSR, Dr. Gustávom Husákom.

Odmena za „Vítaznú cestu“

Súťažiaci Ing. Oldřich Suchánek, Vlasta Jurášová a Ing. Jozef Laučík, ktorí reprezentovali náš okres v súťaži „Vítazná cesta“, za odmenu dostali 14-dňový pobyt v Sovietskom zväze.

Mesiac dopravnej disciplíny

Júl a august sú na cestách „Mesiacmi vzornej dopravnej disciplíny“. Je to dôležité najmä z toho dôvodu, že každým rokom počet dopravných nehôd stúpa, pričom najviac ich je práve v spomínaných letných mesiacoch. Na prvých miestach príčin sú neprimeraná rýchlosť, nesprávne predbiehanie a opitosť. S neustále sa zvyšujúcim počtom motorových vozidiel sa zvyšuje aj dopravná nehodovosť. Ročne pribudne v dolnokubínskom okrese 900 – 1000 nových automobilov. Vlni (v roku 1975) bolo evidovaných 5000 osobných a dodávkových áut. Najviac nehôd sa vyskytuje na ceste č. 59 – Brestová - Trstená, a to v úsekoch Dolný Kubín – Sedliacka Dubová, Dlhá nad Oravou, Jasenová – Brestová a na ceste č. 18 v Kralovanoch smerom na Žilinu.

Mesiace vzornej dopravnej disciplíny znamenajú pre príslušníkov dopravného inšpektorátu Verejnej bezpečnosti a ďalších príslušníkov zvýšený dozor na cestách, ako aj zvýšený represívny postih všetkých účastníkov cestnej premávky, ktorí porušujú predpisy. Pred ukončením školského roka nebudú chýbať besedy na školách, relácie v mestských a miestnych rozhlasoch, články v novinách, v podnikoch a závodoch sa uskutočnia besedy s vodičmi z povolania atď. Vodiči a ďalší účastníci cestnej dopravy sa riadia okrem iného aj vyhláškou číslo 100. Väčšinou ju už všetci dobre poznajú, veď na školení sa už zúčastnilo vyše 5300 vodičov z povolania a ďalších šoférov. Na cestách sa neraz stane dopravná nehoda. Dôjde k zraneniu, dokonca vyhasne aj ľudský život. Aby bolo tragédií čo najmenej, k tomu majú prispieť aj „Mesiace vzornej dopravy a dopravnej disciplíny na cestách“. Prirodzene, s pričinením všetkých občanov.

Úspech ekonómok

Tri žiačky zo Strednej ekonomickej školy z Dolného Kubína sa zúčastnili celoslovenských a celoštátnych pretekov v stenografii a v písaní na stroji v Košiciach. Na Slovensku boli M. Martonová a B. Klinovská prvé v stenografii v rýchlosti do 80, resp. do 70 slov za minútu, v stenotypii bola Martonová druhá. V celoštátnom meradle v stenografii v rýchlosti 70 slov za minútu zvíťazila B. Klinovská. Stredná ekonomická škola v Dolnom Kubíne je hrdá na svoje žiačky a víťazky v rámci SSR a ČSSR v stenografii.

Chata obnovená

Na Kubínskej holi už stavbári na novej chate robia dokončovacie práce, aby sa v tomto roku mohla dať do užívania. Bude k nej možný prístup osobným autom. Kedy sa začne prevádzka, záleží od miestnej prevádzkarne v Čímhovej a od toho, ako sa jej pracovníci pousilujú pri jej dokončení. Hodnota stavby bude činiť vyše štyri milióny korún. Je to pekný dar pre turistiku a športovcov.

Nové sídlisko Brezovec II.

Rada ONV na svojom 8. zasadnutí, ktoré sa konalo 4. júna 1976 v Dolnom Kubíne, prerokovala okrem organizačných otázok aj kontrolnú správu o rozvoji jednotnej sústavy knižníc, plnenie úloh pri príprave obyvateľstva na civilnú obranu a iné. K správe o investičnom zámere sídliska mesta Dolný Kubín Brezovec II. platná Konceptia rozvoja okresného sídla mesta Dolný Kubín je stanovená územným plánom sídelného útvaru. Riešené územie navrhovaného okrsku nadväzuje na okrsk „Stred priemyselný areál, pásma skladov a areál polikliniky“. Urbanistická koncepcia návrhu spočíva v tom, že zástavba sleduje terénny reliéf, ktorý je mimoriadne členitý. Sídlisko Brezovec II. sa začne stavať v druhej polovici roku 1978 a s dokončením sa počíta v prvom polroku 1982. Celková výstavba je rozdelená do štyroch etáp v celkovom počte 520 bytov a ostatné v ďalších troch rokoch. Náklady na jeden kompletný byt predstavujú celkovú sumu 230 tis. Kčs.

Foto na tejto strane: budova ONV (1976), dnešný ÚPSVaR.
Originálny zápis z mestskej kroniky z roku 1976
spracoval Vladimír Adamec.
Text reflektuje dobu, nie názorové presvedčenie redakcie.

FOTOHÁDANKA

Viete, aký objekt sa nachádza na obrázku?

Odpovede posielajte na adresu sutaz@dolnykubin.sk do **15. 9. 2024**. Vyžrebovaného výhercu odmeníme.

V májovom čísle ste mali uhádnuť pohľad na mestskú časť Záskanie.

Cenu posielame Janke L.

DOLNÝ KUBÍN

Dolný Kubín

KUBÍNSKY jarmok

HVIEZDOSLAVOVO NÁMESTIE

13. - 14. SEPTEMBER 2024

PIATOK 13.9. MODERUJE: ERIK VRÁBEL

13:30	OTVORENIE ŠPORTOVÝCH HIER TELESNE ZNEVÝHODNEJ MĽÁDEŽE
15:00	OTVORENIE JARMOKU
15:30	ZUŠ P.M. BOHÚŇA A ZUŠ PELHŘÍMOV
17:00	KANDRÁČOVCI
18:30	SHOCK BAND
20:00	CICO BAND A RENÉ RENDY
21:30	HELENINE OČI
22:30	DISKOTÉKA

SOBOTA 14.9.

13:00	SRANDA BANDA COMEDY SHOW A KÚZELNICKÁ SHOW
14:30	MALINY JAM PIESNE PRE DETI
13:00 - 17:00	UKÁŽKY PARALYMPIJSKÝCH ŠPORTOV
13:00 - 17:00	DETSKÝ JARMOK AKTIVITY ORGANIZOVANÉ ZŠ J. MATUŠKU

PIATOK A SOBOTA

UKÁŽKY REMESIEL, MALOVANIE NA TVÁR, AUTOSALÓN, NAFUKOVACIE ATRAKCIE, MASKOTI A HRY

Zmena programu vyhradená.

Radošinské naidné divadlo

Stanislav Šteпка

DETI DOBY

Intímne správy zo zázemia našich rokov 1950 - 2000

RADOŠINSKÉ NAI DNÉ DIVADLO

GENERÁLNY PARTNER

NN

18. 9. 2024 o 19.00 hod.
MsKS Dolný Kubín

VSTUPNÉ: 26 € SEDADLO • 25 € PRÍSTAVOK

• priamo v MsKS (po-pia 7:30 - 15:30 hod.) • online na www.msksdk.sk •

TRI TVORIVÉ TVORY

Mestské kultúrne stredisko Dolný Kubín

16 € SEDADLO • 15 € PRÍSTAVOK

19:00

27/9 2024

Vstupenky dostupné online na www.msksdk.sk alebo v pokladni MsKS.

www.trite.eu fb/TrivorieTvory